

STAN SANITARNY POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO w 2019 ROKU

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie

pl. Biedrawy 5, 13-200 Działdowo

tel/fax: (23) 697 26-34

e-mail: psse.dzialdowo@sanepid.olsztyn.pl

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	STR.	3
ZADANIA	STR.	4
HISTORIA SŁUŻB SANITARNYCH W POWIECIE DZIAŁDOWSKIM	STR.	6
EPIDEMIOLOGIA	STR.	9
HIGIENA KOMUNALNA	STR.	31
HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	STR.	38
HIGIENA PRACY	STR.	49
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	STR.	58
PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA	STR.	63
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	STR.	68
TABELE	STR.	74

WPROWADZENIE

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie stosownie do zapisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej przedstawia coroczny raport o stanie sanitarno-higienicznym powiatu działdowskiego.

Nadrzędnym celem naszej działalności jest ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwych i uciążliwych czynników środowiskowych, skuteczne zapobieganie występowaniu chorób zakaźnych i zawodowych oraz natychmiastowa reakcja na każde potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi.

W 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie dwukrotnie interweniował w sprawach nielegalnego zgromadzenia dużej ilości odpadów stałych innych niż niebezpieczne oraz w związku z powiadomieniem o uciążliwej emisji z zakładu pracy w powiecie działdowskim.

W działaniach inspekcyjnych należy podkreślić ważną rolę oświaty zdrowotnej z wieloma programami profilaktycznymi i jej wpływ na kształtowanie właściwych postaw i zachowań zdrowotnych od wczesnego dzieciństwa.

Pragnę również zaznaczyć, że w 2019 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna obchodziła Jubileusz 100-lecia służb sanitarnych i 65-lecia powstania Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Informacja dotycząca historii służb sanitarnych w powiecie działdowskim została dołączona do raportu.

W raporcie przedstawiono i omówiono wyniki działalności kontrolnej, zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w 2019 r. Zaprezentowane dane wskazują, że stan sanitarno-higieniczny powiatu działdowskiego jest zadowalający i ulega systematycznej poprawie.

Przedkładając Państwu raport dziękuję za współpracę w zakresie realizacji zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie.

Z wyrazami szacunku

*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Działdowie
Grażyna Mówińska*

ZADANIA

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 59 z późn. zm.) do podstawowych zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie należy przede wszystkim:

- sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego nad obszarami życia istotnymi dla bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu działdowskiego w dziedzinach:
  - higieny środowiska,
  - higieny pracy w zakładach pracy,
  - higieny procesów nauczania i wychowania,
  - higieny wypoczynku i rekreacji,
  - warunków zdrowotnych żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
  - warunków higieniczno-sanitarnych jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne;
- prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i zawodowych;
- sprawowanie nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami oraz prekursorami narkotyków;
- sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
- kontrola przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- kontrola przestrzegania przepisów w zakresie wymagań określonych w przepisach o zawartości niektórych substancji w dymie papierosowym;
- kontrola przestrzegania przepisów w zakresie wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium;
- organizowanie działań oświatowo-zdrowotnych nakierowanych na promocję zdrowia i zdrowego stylu życia, w oparciu o Narodowy Program Zdrowia.

Udział w programach informacyjnych krajowych i unijnych:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie realizuje zadania między innymi z wykorzystaniem systemów wymiany informacji, wśród których należą wymienić:

- system szybkiego powiadamiania o niebezpiecznych produktach żywnościowych (RASFF);
- europejski system powiadamiania o niebezpiecznych kosmetykach (RAPEX);
- krajowy system Monitoringu Wody Przeznaczonej do Spożycia;
- Internetowy serwis kąpieliskowy zawierający informacje dotyczące kąpielisk;
- System Czyn-Rak, centralna rejestracja czynników rakotwórczych lub mutagennych prowadzona przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi;
- system monitorowania informacji o „dopalaczach” (SMIOD);
- System Bezpieczeństwa Żywności;
- ESNDS, elektroniczny system nadzoru dystrybucji szczepionek;
- system rejestracji wywiadów epidemiologicznych;
- rejestr ognisk epidemicznych;
- system statystyki w ochronie zdrowia (SSOZ).

Do najistotniejszych aktów prawnych normujących pozycję ustrojową oraz zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy zaliczyć:

- 1) ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 59 z późn. zm.);
- 2) ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1186 z późn. zm.);
- 3) ustawę z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1252 z późn. zm.);
- 4) ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 283 z późn. zm.);
- 5) ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.);
- 6) ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 310 z późn. zm.).

HISTORIA SŁUŻB SANITARNYCH W POWIECIE DZIAŁDOWSKIM

Historia służb sanitarnych w Polsce rozpoczęła się po zakończeniu I Wojny Światowej wraz z uchwaleniem Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. W tym samym roku powstał Państwowy Centralny Zakład Epidemiologiczny w Warszawie, który w 1923 r. zmienił nazwę na Państwowy Zakład Higieny. W 1920 r. utworzony został urząd Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do spraw walki z epidemiami, które szerzyły się po zakończeniu I Wojny Światowej. Urząd ten został ponownie powołany po zakończeniu II Wojny Światowej.

W powiecie działdowskim służby sanitarne działają od 1945 r. W lipcu tego roku Albin Jastrzębowski zorganizował, zatrudniającą na początku 6 osób, Powiatową Kolumnę Sanitarną, którą kierował do 1951 r. Siedziba Powiatowej Kolumny Sanitarnej mieściła się w Działdowie przy pl. Biedrawy w budynku Parafii Ewangelickiej. W latach 1952-1953 kierownikiem Powiatowej Kolumny Sanitarnej był Leon Bieńkowski, następnie funkcję tę pełnili Sergiusz Zieliński (1953-1955) i Józef Kleniewski (1955-1956). W tym okresie liczba pracowników wzrosła do 10 osób. Państwowa Inspekcja Sanitarna została powołana na mocy dekretu z dnia 14 sierpnia 1954 r. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w 1956 r. na bazie Powiatowej Kolumny Sanitarnej powstała w Działdowie Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna. Pierwszym Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym i dyrektorem Powiatowej Stacji został Arkadiusz Pułkownik, następnie funkcję tę pełnili: Henryk Kokosza (1963-1964 oraz 1965-1967), Franciszek Salwowski (1964-1965) i Adam Mazurek (1968-1975). Zatrudnienie zwiększyło się do 15 osób. W 1968 r. utworzono 3 laboratoria: badań bakteriologicznych, higieny żywienia i żywności oraz higieny komunalnej, a liczba pracowników wzrosła do 24 osób. Możliwość wykonywania badań

laboratoryjnych przekładała się na poprawę skuteczności nadzoru sanitarnego. W 1975 r. w wyniku zmian w podziale administracyjnym kraju Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna zmieniła nazwę na Terenową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, a Państwowym Terenowym Inspektorem Sanitarnym i dyrektorem Terenowej Stacji został Janusz Lis. Wkrótce zostało uruchomienie laboratorium higieny pracy. Liczba zatrudnionych wzrosła do 36 osób. Wszyscy pracownicy posiadali pełne kwalifikacje zawodowe. Po wprowadzeniu zmian w podziale administracyjnym kraju w 1999 r. Terenowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna została ponownie przemianowana na Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną.

W związku z wprowadzeniem w Państwowej Inspekcji Sanitarnej Zintegrowanego Systemu Badań Laboratoryjnych od 01.01.2004 r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie zlikwidowane zostały laboratoria, jednak do końca 2009 r. wykonywane były badania monitoringowe zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Od dnia 01.11.2013 r. funkcję Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego i dyrektora pełni Grażyna Mówińska.

Siedziby służb sanitarnych mieściły się kolejno, w latach 1952-1967 w budynku Przychodni Obwodowej i Społecznym Ośrodku Kultury w Działdowie, w latach 1967-1985 w budynku przy pl. Biedrawy 1 oraz laboratoria przy ul. Wolności. W 1985 r. siedziba Terenowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej wraz z laboratoriami przeniesiona została do jednego budynku przy pl. Biedrawy 5, w którym mieści się do dnia dzisiejszego.

W związku z koniecznością zapewnienia wysokiego poziomu realizacji działań kontrolnych, w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie w 2004 r. wdrożono system zarządzania jakością. Od 2005 r. Powiatowa Stacja była systematycznie remontowana, wyposażana w specjalistyczne urządzenia z systemami elektronicznego i alarmowego powiadamiania oraz w sprzęt komputerowy, co umożliwiło dostosowanie realizacji zadań Inspekcji do stawianych przed nią celów. Aktualnie w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie pracuje 21 osób, wszyscy pracownicy posiadają wymagane wykształcenie i specjalizacje.

Obecnie zadania i zakres funkcjonowania służb sanitarnych reguluje ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zgodnie z którą Inspekcja została powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego. Zakres prowadzonego nadzoru nakierowany jest na ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwych czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych występujących m.in. w miejscu zamieszkania, pracy i wypoczynku, a także na zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób

zakaźnych u ludzi i prowadzenie działalności zapobiegawczej w zakresie chorób zawodowych.

Istotnym dopełnieniem działań kontrolnych i nadzorczych jest prowadzenie edukacji zdrowotnej w celu ukształtowania właściwych postaw wobec zdrowia. Nasze działania skierowane są do osób w każdym wieku – zarówno dzieci, jak i młodzieży oraz osób dorosłych i seniorów.

Należy nadmienić, że działania podejmowane na rzecz bezpieczeństwa sanitarnego powiatu działdowskiego przyczyniły się m.in. do znacznego ograniczenia zachorowań na choroby zakaźne, poprawy stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów, poprawy zaopatrzenia w wodę pitną dobrej jakości oraz warunków produkcji i sprzedaży żywności.

EPIDEMIOLOGIA

Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Na podstawie analizy wskaźników zapadalności na wybrane choroby zakaźne należy uznać, że sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie działdowskim jest dobra i względnie stabilna.

Podobnie jak w latach poprzednich nie odnotowano zachorowań na szczególnie niebezpieczne choroby zakaźne: błonicę, nagminne porażenie dziecięce (polio), wściekliznę u ludzi, dur brzuszny oraz odrę i różyczkę.

W 2019 r. (na 65.288 mieszkańców powiatu działdowskiego) zarejestrowano 457 zachorowań na choroby zakaźne inne niż grypa i infekcje grypopodobne (w 2018 r. – zarejestrowano 609 przypadków, a w 2017 r. – 757).

W wyniku wzmocnienia nadzoru epidemiologicznego nad grypą i zakażeniami grypopodobnymi, w 2019 r. w powiecie działdowskim odnotowano bardzo dobrą zgłaszalność tych chorób przez jednostki podstawowej opieki zdrowotnej. Ogółem w 2019 r. zarejestrowano 15.565 zgłoszonych przypadków zachorowań na grypę i choroby grypopodobne (odpowiednio w 2018 r. – 15.939, a w 2017 r. – 12.654).

Należy zaznaczyć, że źródłem danych dotyczących sytuacji epidemiologicznej grypy w Polsce są przede wszystkim okresowe, zbiorcze meldunki o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę, nadsyłane do powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych przez wszystkie jednostki ochrony zdrowia, które następnie przesyłane są do Zakładu Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie za pośrednictwem wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznych.

W 2019 r. z powodu chorób zakaźnych (innych niż grypa i choroby grypopodobne) hospitalizowano 124 osoby (w 2018 r. – 115, a w 2017 r. - 146).

W celu ustalenia źródła zakażenia i dróg szerzenia się chorób zakaźnych (innych niż grypa i choroby grypopodobne) przeprowadzono 147 dochodzeń epidemiologicznych (w 2018 r. – 151, w 2017 r. – 170).

W opinii ekspertów najważniejszym i najskuteczniejszym elementem działań w obszarze zapobiegania i zwalczania groźnych chorób zakaźnych w Polsce jest realizacja

Programu Szczepień Ochronnych (*Program* określa wykaz obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych oraz zasady ich przeprowadzania).

W Polsce istnieje ustawowy obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym przeciw wybranym chorobom zakaźnym. Obowiązkowe szczepienia są prowadzone zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na dany rok, ogłaszanym przez Głównego Inspektora Sanitarnego w formie komunikatu. Kalendarz szczepień, który jest częścią Programu Szczepień Ochronnych precyzyjnie określa przeciwko jakim chorobom zakaźnym i w jakim wieku należy wykonać szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży. Szczepienia objęte kalendarzem szczepień są finansowane z budżetu państwa.

Zgodnie z informacją udostępnioną na stronie Ministerstwa Zdrowia rekomendacje dotyczące realizacji szczepień w Polsce wynikają z analizy krajowych danych o zakażeniach i zachorowaniach na poszczególne choroby zakaźne. Uwzględniają również zalecenia i raporty Komitetu Doradczego do Spraw Szczepień Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób oraz zalecenia Światowej Organizacji Zdrowia.

Do ważnych działań profilaktycznych należy przyspieszenie o cztery lata terminu wykonania szczepienia przypominającego przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci. Od 2019 r. druga dawka szczepionki jest podawana w szóstym roku życia dziecka, przed pójściem do szkoły, a nie jak dotychczas w 10 roku życia. Wprowadzenie tej zmiany w kalendarzu szczepień uzasadnione zostało sytuacją epidemiologiczną odry w Europie.

Należy podkreślić, że Polska uczestniczy w koordynowanych przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) globalnych programach eliminacji (brak zachorowań na terenie kraju) i eradykacji (całkowite wyeliminowanie choroby na świecie) takich chorób jak odra i różyczka oraz poliomyelitis (*choroba Heinego-Medina*).

W 2019 r. kontynuowano bezpłatne, obowiązkowe szczepienia przeciwko pneumokokom u nowo narodzonych dzieci. Obowiązkowe szczepienie przeciwko pneumokokom zostało wprowadzone do Kalendarza Szczepień od 2017 r.

Streptococcus pneumoniae, powszechnie znane jako pneumokoki lub paciorkowce zapalenia płuc należą do głównych drobnoustrojów chorobotwórczych wywołujących groźne choroby u małych dzieci i osób dorosłych. Pneumokoki są główną przyczyną bakteryjnego zapalenia płuc u dzieci poniżej 5 roku życia i u osób po 65 roku życia. Ponadto mogą wywoływać m.in.: uogólnione, inwazyjne zakażenie, w tym przebiegające jako bakteriemia,

posocznica lub zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych oraz infekcyjne zapalenie dolnych i górnych dróg oddechowych (w tym ostre zapalenie ucha środkowego i zatok przynosowych).

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu działdowskiego zamieszczone w tabeli nr 5 zostały opracowane na podstawie zgłoszeń podejrzeń lub rozpoznań zakażeń lub chorób zakaźnych przesyłanych przez wszystkie jednostki ochrony zdrowia do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie.

Choroby szerzące się drogą pokarmową

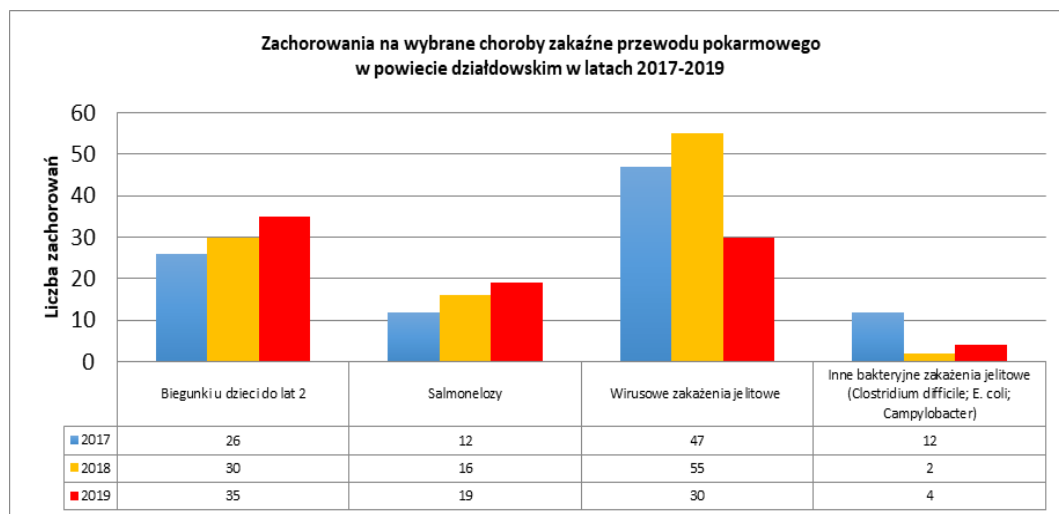
Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W 2019 r. nieznacznie wzrosła liczba zachorowań wywołanych przez odzwierzęce pałeczki jelitowe *Salmonella*, chorobę zdiagnozowano u 19 pacjentów. W 2018 r. zarejestrowano 16 zachorowań wywołanych przez te bakterie.

Wszystkie zgłoszone przez lekarzy przypadki dotyczyły pojedynczych, niepowiązanych epidemiologicznie zachorowań w środowisku domowym. Podobnie jak w 2018 r. najczęściej zakażeń odnotowano wśród dzieci w grupie wiekowej do 10 roku życia (16 na 19 przypadków). Głównym nośnikiem bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych były potrawy z jaj.

Zauważyć należy, że obok zakażeń jelitowych wywoływanych przez pałeczki *Salmonella*, co roku wykrywano również inne bakteryjne zakażenia jelitowe o ustalonej etiologii (*Clostridium difficile*, *E. coli*, *Campylobacter*).

Wykres nr 1

W powiecie działdowskim w 2019 r. odnotowano 3 przypadki zakażeń żołądkowo-jelitowych wywołanych przez bakterię *Clostridium difficile*, w 2018 r. nie wykryto żadnego przypadku tej choroby, natomiast w 2017 r. – 12 przypadków (wykres nr 1). Większość zakażeń wystąpiła u osób starszych.

Z przedstawionych danych wynika, że utrzymywanie wzmocnionego reżimu sanitarnego względem pacjentów zakażonych tą bakterią, prowadzi do zahamowania rozprzestrzeniania się drobnoustrojów, zarówno w szpitalu jak i domach opieki.

Clostridium difficile – zakażenia wywołane przez tę bakterię są szczególnie niebezpieczne dla osób starszych przebywających w szpitalach lub domach opieki. Choroba może mieć przebieg od łagodnej biegunki do postaci ciężkiej prowadzącej do poważnego uszkodzenia okrężnicy. Zakażenia *Clostridium difficile* stają się coraz poważniejszym problemem w aspekcie zakażeń szpitalnych oraz jako następstwo powszechnego stosowania antybiotyków, także ambulatoryjnie.

Natomiast liczbę zarejestrowanych przypadków zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci i dorosłych w powiecie działdowskim w latach 2007-2019 przedstawiono na wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres nr 2

Biegunki i zatrucia pokarmowe ciągle są ważną przyczyną chorobowości u dzieci w wieku do lat dwóch. W tej grupie wiekowej, zakażenia jelitowe szczególnie często mogą prowadzić do znacznego odwodnienia oraz do zaburzeń elektrolitowych.

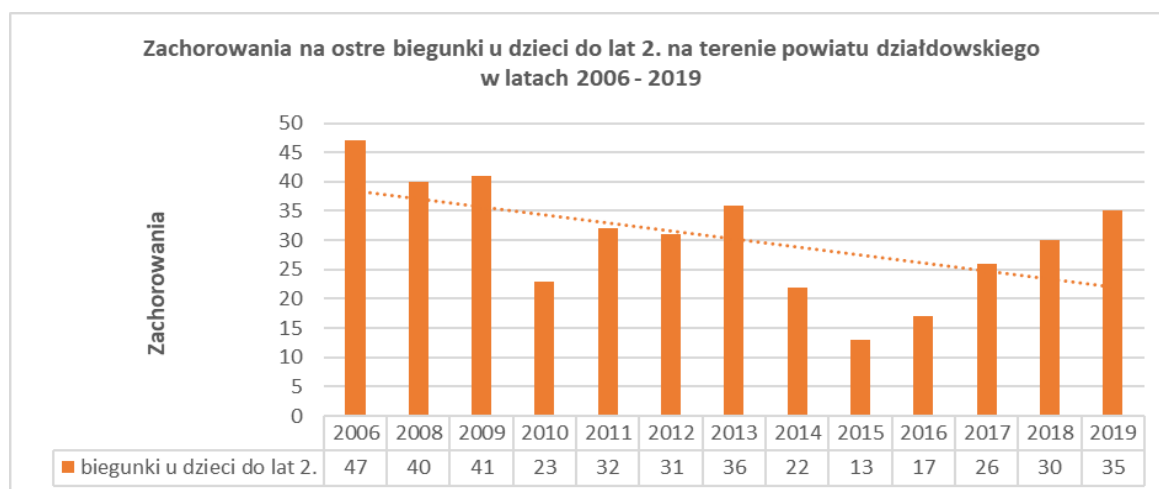
W 2019 r. odnotowano dalszy wzrost zachorowań na ostre bliżej nieokreślone biegunki (BNO) o nierozpoznanej etiologii u dzieci w wieku do lat 2 (liczba zachorowań zwiększyła się z 30 przypadków w 2018 r. do 35 w 2019 r. - wykres nr 1 i 3).

Z porównania danych dotyczących liczby zachorowań na ostre biegunki u dzieci w wieku do lat 2 zarejestrowanych w latach 2006-2019 wynika, że pomimo występującej zmienności utrzymuje się tendencja spadkowa zachorowań (wykres nr 3).

Ponadto w 2019 r. w powiecie działdowskim odnotowano znaczny spadek liczby zarejestrowanych przypadków zakażeń pokarmowych o etiologii wirusowej u dzieci w wieku do lat 2, które najczęściej wywoływane są przez rotawirusy (2017 r.-23; 2018 r.-31 oraz 2019 r. - 16).

W Polsce dostępne są szczepionki przeciwko biegunkom wirusowym wywołanym przez rotawirusy. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe) u dzieci do ukończenia 24 tygodnia życia. W powiecie działdowskim w 2019 r. zaszczepiono 230 niemowląt (2017 r. – 214, 2018 r. - 186).

Wykres nr 3

Wzrost liczby rozpoznanych zakażeń nie zawsze musi być oznaką pogarszania się sytuacji epidemiologicznej danej choroby lecz może świadczyć o poprawie zgłaszalności oraz wzmocnieniu nadzoru nad rejestracją danej choroby.

Należy podkreślić, że w powiecie działdowskim do zakażeń i zatruc pokarmowych u dzieci w wieku do lat 2 dochodzi wyłącznie w środowisku domowym, dlatego należy kontynuować działania edukacyjne w celu zwiększenia świadomości dotyczącej znaczenia higieny podczas przygotowywania i spożywania posiłków.

Zbiorowe ogniska zatruc pokarmowych – w latach 2014-2019 nie zarejestrowano w naszym powiecie żadnego ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego ani żadnego przypadku zatrucia grzybami (w 2013 r. – jedno ognisko zatrucia pokarmowego w środowisku domowym).

Dur brzuszny, dury rzekome – na terenie powiatu działdowskiego pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajduje się jeden nosiciel duru brzuszego.

Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego i inne choroby zakaźne

W opinii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny obecna stabilna sytuacja epidemiologiczna wielu groźnych chorób zakaźnych jak błonica, tężec, polio, krztusiec czy odra jest wynikiem systematycznie i konsekwentnie prowadzonych szczepień ochronnych przeciwko tym chorobom. Szczególnie korzystne tendencje odnotowano w zapadalności na te choroby zakaźne, w stosunku do których program obowiązkowych szczepień ochronnych został skorygowany i uzupełniony w ostatnich latach.

Choroby zakaźne wieku dziecięcego – w przypadku tych chorób obserwuje się cyklicznie występującą co kilka lat, zmienność liczby zachorowań.

Świnka

Spadkowy trend zachorowań na świnkę zaobserwowano po wprowadzeniu od 2004 r. obowiązkowych szczepień przeciw odrze-świnie-różyczce (zamiast szczepień wyłącznie przeciw odrze).

Z porównania liczby zachorowań na świnkę w powiecie działdowskim w latach 2004-2019 wynika, że po wprowadzeniu powszechnych szczepień szczepionką trójskładnikową (odra, świnka, różyczka), w naszym powiecie od 2007 r. notuje się co najwyżej pojedyncze przypadki zachorowań (*wykres nr 4*). W minionym roku nie zgłoszono żadnego przypadku wystąpienia tej choroby (w 2018 r. – 1, w 2017 r.-3, w 2016 r.-1).

Wykres nr 4

Świnka (zapalenie przyusznic) jest wirusową chorobą wieku dziecięcego, ale chorują na nią również dorośli. W przebiegu choroby może dojść do powikłań prowadzących do niepłodności mężczyzn.

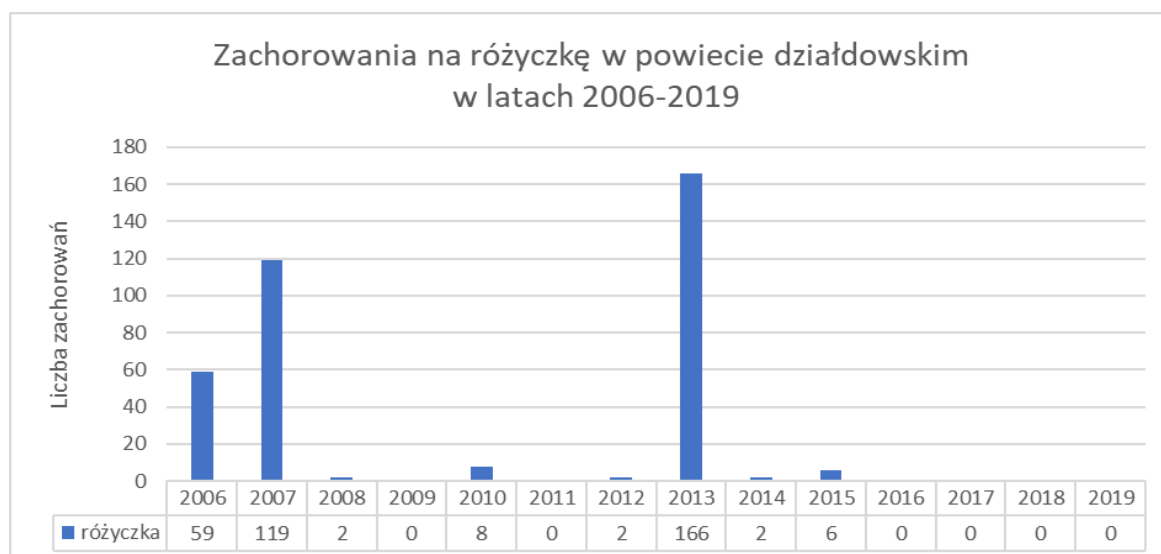
Różyczka

W latach 2016-2019 w powiecie działdowskim nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na różyczkę. Po wygaśnięciu epidemii wyrównawczej różyczki, która wystąpiła w 2013 r. nie obserwowano znaczącego wzrostu zachorowań (2014 r. - 2 zachorowania, 2015 r. - 6).

Gwałtowny wzrost zachorowalności na różyczkę w 2013 r. miał charakter epidemii wyrównawczej i występował w całym kraju. Zachorowania dotyczyły głównie młodych nieszczepionych mężczyzn. W Polsce obowiązkowe szczepienia przeciwko różyczce wprowadzono w 1988 r., jednak początkowo wykonywane były tylko u dziewcząt w 13 roku życia. Obowiązkowe szczepienia chłopców wprowadzono w 2004 r. Epidemie wyrównawcze chorób zakaźnych to cyklicznie występujące wzrosty zachorowań, które najczęściej występują wraz ze zwiększeniem się w populacji liczby osób wrażliwych na zakażenie.

Należy podkreślić, że choć różyczka jest chorobą o łagodnym przebiegu, a w wielu przypadkach przebiegającą bezobjawowo, to zakażenie wirusem różyczki kobiety w ciąży może doprowadzić do wad rozwojowych płodu. Dlatego tak ważne jest szczepienie kobiet planujących macierzyństwo. Ponadto choroba ta w rzadkich przypadkach może przyczyniać się do niepłodności męskiej.

Wykres nr 5

Odra

Na terenie powiatu działdowskiego od wielu lat nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na odrę. Odra jest bardzo zaraźliwą wirusową chorobą zakaźną. Zakażenie szerzy się drogą powietrzno-kropelkową, czyli przez bezpośredni kontakt z osobą zakażoną ale można zarazić się również na odległość np. przebywając w tym samym pomieszczeniu, w którym znajduje się osoba chora. Choroba bardzo łatwo przenosi się z osoby chorej na osoby nieuodpornione. Odra jest chorobą wieku dziecięcego, jednak na zachorowanie narażone są osoby w każdym wieku. Choroba może przebiegać z powikłaniami (np. zapalenie oskrzeli, ucha środkowego, zatok, odrowe zapalenie opon rdzeniowych i mózgu, podostre stwardniające zapalenie mózgu, które rozwija się kilka do kilkunastu lat po przebyciu zachorowania). Choroba jest również niebezpieczna dla kobiet w ciąży.

Przed wprowadzeniem szczepień przeciw odrze (lata 1955-1974), na odrę chorowało prawie każde dziecko. Epidemie odrzy występowały regularnie co 2-3 lata. W latach występowania epidemii liczba zachorowań wynosiła od 135 do 200 tys. osób, notowano 200-300 zgonów dzieci, a u tysięcy osób choroba przebiegała z powikłaniami (źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny).

Zgodnie z aktualną wiedzą w dziedzinie wakcynologii w celu wytworzenia pełnej i długoletniej odporności przeciwko odrze należy przyjąć dwie dawki szczepionki podanej powyżej pierwszego roku życia.

Pierwsza szczepionka przeciw odrze została opracowana w 1963 r. W Polsce obowiązkowe szczepienia przeciw odrze wprowadzono w 1975 r. Początkowo szczepiono

jedną dawką szczepionki dzieci w 12-15 miesiącu życia. Dwudawkowy schemat szczepienia wprowadzono od 1991 r. Powtórne szczepienia (przypominające) wykonywano u dzieci w wieku 8 lat. W 1994 r. przesunięto podanie drugiej dawki szczepionki przeciw odrze z 8 na 7 rok życia. Natomiast w 2004 r. wprowadzono dwie dawki szczepionki MMR (przeciw śwince, odrze i różyczce), którą podawano dzieciom w 13-14 miesiącu życia oraz w 10 roku życia. Od 2019 r. ze względu na sytuację epidemiologiczną drugie szczepienie (dawka przypominająca) jest wykonywane od 6 roku życia dziecka, przed pójściem do szkoły.

W 2019 r. szczepieniom przeciwko odrze podlegały dzieci, które ukończyły pierwszy rok życia, dzieci w 10 r. ż. (rocznik 2010) oraz dzieci w 6 r. ż. (rocznik 2014). W powiecie działdowskim w grupie dzieci, które ukończyły 1 rok życia wskaźnik wyszczepialności był wysoki i wynosił 99,6%. Natomiast u dzieci w 6 r. ż. (rocznik 2014) i u dzieci w 10 roku życia (rocznik 2010) procentowe wykonanie szczepień p/odrze, śwince i różyczce było niskie i wynosiło odpowiednio 92,8 % i 93,5% , co nie spełnia wymaganych 95% do uzyskania odporności środowiskowej. Niewykonanie szczepień w wyznaczonym terminie (sierpień, wrzesień) było prawdopodobnie związane z licznymi w tym czasie infekcjami dróg oddechowych u dzieci, co było wskazaniem do czasowego odroczenia szczepienia.

W przypadku osób z podejrzeniem zachorowania na odrę, sposób postępowania wynika z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 września 2016 r. w sprawie metody zapobiegania odrze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1418), wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego i Krajowego Konsultanta w dziedzinie chorób zakaźnych oraz Programu WHO eliminacji odry/różyczki realizowanego w Polsce opracowanego przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego–Państwowy Zakład Higieny. Przepisy rozporządzenia umożliwiają wykonanie nieodpłatnego szczepienia u wszystkich osób ze styczności z osobą chorą lub podejrzaną o zachorowanie na odrę niezależnie od ich wieku lub obywatelstwa: w tym osób dorosłych, które ukończyły 19 rok życia oraz przebywających na obszarze Polski krócej niż 3 miesiące, cudzoziemców oraz ich dzieci. Podstawowym celem działań jest rozpoznanie choroby zakaźnej, przecięcie dróg szerzenia się choroby oraz ochrona osób wrażliwych. W 2019 r. profilaktycznemu szczepieniu została poddana jedna osoba z kontaktu z osobą chorą na odrę.

Zachorowania na odrę w Polsce są związane przede wszystkim z zawlekaniem choroby z zagranicy przez osoby podróżujące lub zakażeniem osób, które nie są zaszczepione przeciwko odrze przez osoby nie będące narodowości polskiej. Na terenie Polski, w 2019 roku odnotowano 1492 przypadki zachorowań na odrę. Natomiast w 2018 r. odnotowano 359 zachorowań. (źródło: NIZP-PZH – Meldunki o zachorowaniach na choroby zakaźne,

zakażeniach i zatruciach w Polsce. Biuletyn „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce – biuletyn roczny.

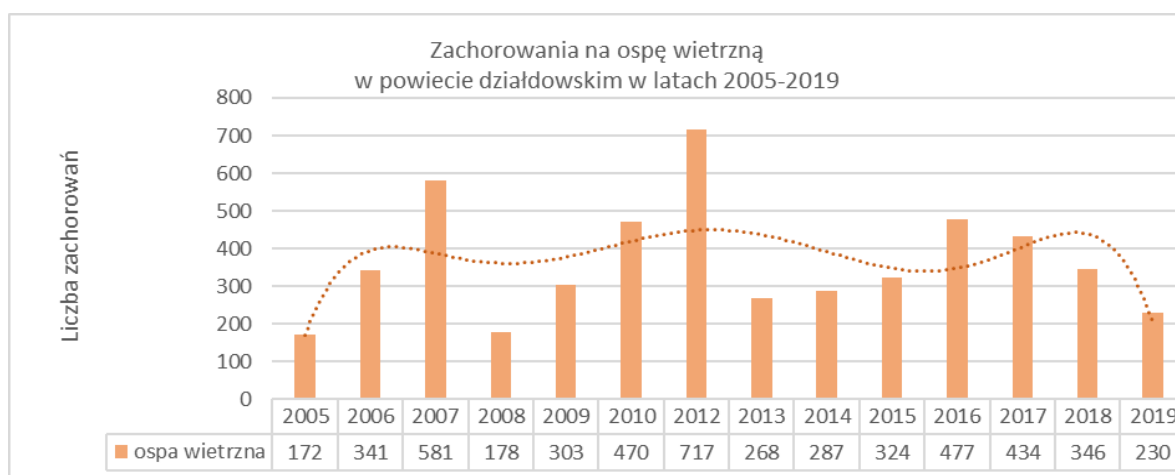
Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest po grypie i chorobach grypopochodnych najczęściej występującą chorobą zakaźną w powiecie działdowskim. W 2019 r. wystąpił dalszy spadek zarejestrowanych zachorowań na tę chorobę (2016 r. - 477, 2017 r. - 434, 2018 r. - 346, 2019 r. - 230).

W przypadku ospy obserwuje się cyklicznie występującą co kilka lat zmienność liczby zachorowań.

W Polsce dostępne są szczepionki przeciwko ospie wietrznej. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe), które są płatne. W powiecie działdowskim w 2019 r. zaszczepiono 102 dzieci (2017 r.-73; 2018 r.-90).

Wykres nr 6

Inwazyjna choroba meningokokowa (IchM)

IchM jest chorobą zakaźną ośrodkowego układu nerwowego o ciężkim przebiegu klinicznym, w 10% przypadków kończąca się zgonem. Ryzyko zakażenia dotyczy wszystkich grup wiekowych, jednak najczęściej choroba występuje u dzieci do 5 roku życia, a zwłaszcza u dzieci poniżej 1 roku życia. Następnie chorują osoby w przedziale wiekowym od 11 do 24 lat. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową przez kontakt bezpośredni z bezobjawowym nosicielem lub osobą chorą. Materiałem zakaźnym jest wydzielina z nosa i gardła nosicieli lub osób chorych. Przemijające bezobjawowe nosicielstwo występuje u ok. 5-10% ludności. W Polsce najczęściej występują meningokoki grupy B i C.

Najskuteczniejszą metodą profilaktyki zakażeń wywołanych przez *Neisseria meningitidis* są szczepienia ochronne. W Polsce zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe), które są płatne. W powiecie działdowskim w 2019 r. zaszczepiono 101 dzieci przeciwko meningokokom serogrupy C najczęściej wywołującym ogniska epidemiczne (2017 r. - 22; 2018 r. – 90).

Neisseria meningitidis jest istotnym czynnikiem etiologicznym bakteryjnych pozaszpitalnych ciężkich zakażeń inwazyjnych przebiegających jako zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i sepsa.

W przeciwieństwie do roku 2018 nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową. Podobnie było w latach 2017 i 2016.

Krztusiec (koklusz)

W powiecie działdowskim w 2019 r. tak jak i w roku poprzednim nie zarejestrowano żadnego zachorowania na krztusiec (2017 r. – 2 przypadki). Krztusiec jest ostrą bakteryjną chorobą zakaźną dróg oddechowych, występującą głównie u dzieci. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową. Krztusiec jest chorobą bardzo zaraźliwą. Wskaźnik podatności na zakażenie (osób nieodpornych) w wyniku kontaktu z osobą chorą na krztusiec jest bardzo wysoki i wynosi 90%. U niemowląt do 6 miesiąca życia choroba może mieć bardzo ciężki przebieg i doprowadzić do zgonu.

Z analizy wykonania szczepień ochronnych wynika, że w powiecie działdowskim uzyskano bardzo dobre wskaźniki stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży przeciwko krztuścowi. Zgodnie z Kalendarzem szczepień immunizacja rozpoczyna się w 2 miesiącu życia, natomiast ostatnia dawka przypominająca szczepienia podawana jest w 14 roku życia dziecka (*tabela nr 2 i 2a*).

W przypadku krztuśca występuje naturalne zanikanie odporności wraz z upływem czasu od ostatniej dawki szczepionki lub przechorowania. Indywidualna odporność po szczepieniu lub zachorowaniu utrzymuje się przez okres od 3 do 15 lat (średnio 5-7 lat). Stopniowo zwiększa się odsetek populacji wrażliwej na zakażenie. Wzrost liczby zachorowań na krztusiec występuje cyklicznie co 3 do 5 lat. Ostatnia epidemia wyrównawcza krztuśca wystąpiła w latach 2015-2016. W celu osiągnięcia wzrostu odporności zbiorowiskowej dającej ochronę osobom nieodpornym, zaleca się obok prowadzenia powszechnych szczepień u dzieci i młodzieży, stosowanie szczepień przypominających u osób dorosłych.

Inne choroby zakaźne

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Dzięki wprowadzeniu do Programu Szczepień Ochronnych w 1989 r. obowiązkowych szczepień dzieci i młodzieży przeciw WZW typu B znacznie zmniejszyła się zachorowalność na tę chorobę. Nabyta odporność poszczepienna jak i odporność naturalna zapewniają długotrwałą ochronę przed zachorowaniem, prawdopodobnie do końca życia.

W 2019 r. w powiecie działowskim zarejestrowano 1 nowo wykryty przypadek wzv B o charakterze przewlekłym. W latach ubiegłych sytuacja przedstawiała się następująco: 2018 r. – 1; 2017 r. – 1; 2016 r. – 4 przypadki.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

Wirusowe zapalenie wątroby typu C (zakażenie wirusem HCV) jest jednym z najpoważniejszych problemów epidemiologicznych w obszarze chorób zakaźnych w kraju. Zwalczenie tej choroby zakaźnej jest również jednym z priorytetów zdrowia publicznego na świecie. W 2016 r. Światowa Organizacja Zdrowia przyjęła globalną strategię dotyczącą wirusowego zapalenia wątroby na lata 2016–2021, której głównym celem jest eliminacja wirusowego zapalenia wątroby typu C jako problemu zdrowia publicznego do roku 2030.

W Polsce w ostatnich latach odnotowuje się wzrost liczby wykrywanych rocznie przypadków wzv C, co może świadczyć o poprawiających się możliwościach diagnozowania tej choroby. Jednak zdaniem epidemiologów liczba zachorowań wykrywanych w kolejnych latach i rejestrowanych w systemie nadzoru nad chorobami zakaźnymi nie przedstawia rzeczywistej sytuacji epidemiologicznej wzv C, ponieważ większość zakażeń (ok. 80%), ze względu na wieloletni bezobjawowy przebieg choroby jest nierozpoznana.

Na podstawie dużego badania epidemiologicznego przeprowadzonego w Polsce w latach 2012-2016 szacuje się, że w Polsce liczba osób zakażonych wynosi w przybliżeniu 200 000 (wg danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny).

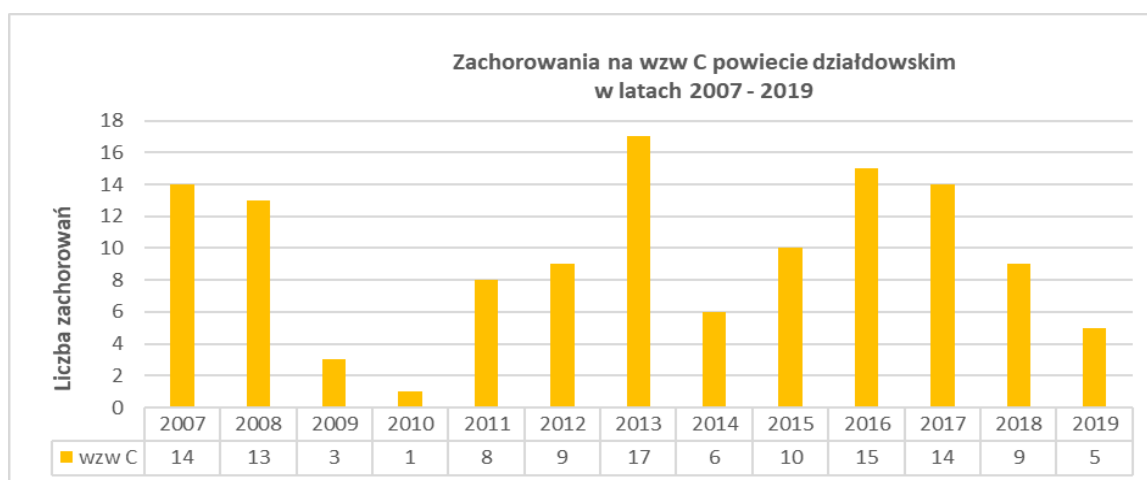
Obecnie do zakażeń HCV dochodzi najczęściej podczas wykonywania drobnych zabiegów medycznych (iniekcje, pobrania krwi, usuwanie znamion, zabiegi stomatologiczne), przy zabiegach medycyny estetycznej (mikrodermabrazja, usuwanie zmarszczek, botoks), a w placówkach niemedycznych podczas wykonywania zabiegów kosmetycznych (manicure,

pedicure), czy zabiegów upiększających (tataż, piercing). Przeprowadzanie zabiegów z naruszeniem procedur higieniczno-sanitarnych niesie istotne ryzyko zakażenia HCV, HBV i HIV. Ponadto badania pokazują, że do grupy szczególnie narażonej na zakażenie należą osoby przyjmujące narkotyki drogą iniekcji. Zakażenie wirusem HCV może przytrafić się również w warunkach domowych, gdy członkowie rodziny, najczęściej nieświadomi zakażenia, używają wspólnych przyborów higienicznych (np. maszynki do golenia, cążki do paznokci, czy szczoteczki do zębów). Czasami do zakażenia dochodzi w drodze kontaktu seksualnego.

Do potwierdzenia zakażenia konieczne jest przeprowadzenie badania diagnostycznego w kierunku HCV. Przeciw WZW-C nie można się zaszczepić, ale możliwe jest już skuteczne, pełne wyleczenie.

Liczbę zarejestrowanych zakażeń WZW typu C w powiecie działdowskim w latach 2007-2019 przedstawia poniżej zamieszczony wykres nr 7.

Wykres nr 7

Z uwagi, że dotychczas nie opracowano szczepionki przeciwko wzw typu C poprawę sytuacji epidemiologicznej można uzyskać poprzez zapewnienie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych udzielania świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów w placówkach niemedycznych, podczas których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek.

W tym celu Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie prowadzi działania nadzorująco-edukacyjne nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą oraz nad zakładami fryzjerskimi, kosmetycznymi i tatażu, funkcjonującymi na terenie powiatu działdowskiego.

Grypa i choroby grypopodobne

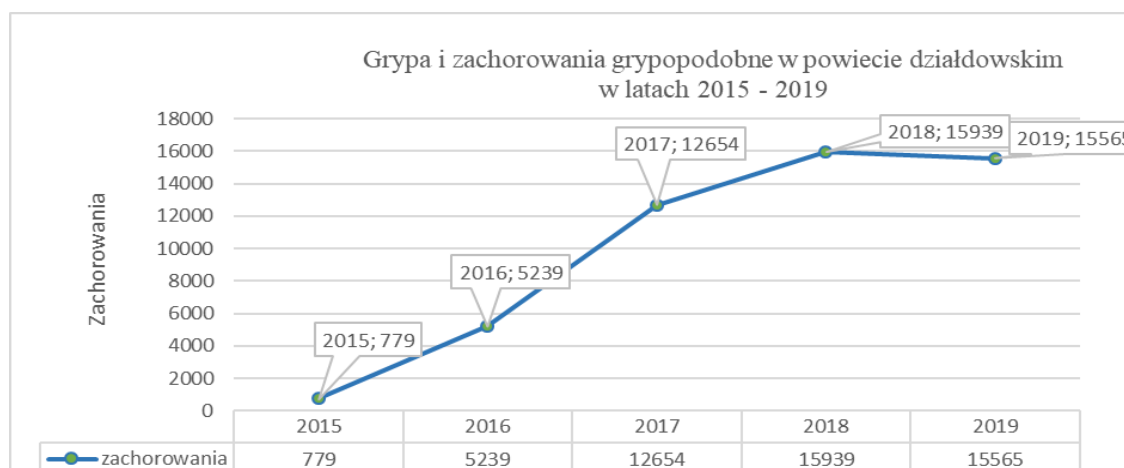
W 2019 r. najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi w powiecie działdowskim były grypa i choroby grypopodobne. Wzrost zarejestrowanej liczby zachorowań wynika z wysokiej zgłaszalności tych chorób przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej.

W 2019 r. liczba zarejestrowanych zgłoszeń zachorowań na grypę i grypopodobnych wynosiła 15.565 (2018 r.-15.939 przypadki). Zwiększyła się liczba hospitalizacji z 40 osób w 2018 r. do 148 w 2019 r. Hospitalizacją objęto pacjentów z nasilonymi objawami ze strony układu oddechowego. Przebieg choroby u małych dzieci i osób starszych może być szczególnie niebezpieczny. W 2019 r. leczeniem szpitalnym objęto 87 dzieci w wieku do 4 lat (w 2018 r. – 14) oraz 21 osób powyżej 65 roku życia (2018 r. – 13).

Zachorowania na grypę mają charakter sezonowy i występują przede wszystkim w okresie od października do kwietnia.

Również w przypadku tej choroby najskuteczniejszą formą profilaktyki zachorowań są szczepienia ochronne, w Polsce są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe). W powiecie działdowskim w 2019 r. przeciwko grypie zaszczepiono 1.179 osób (2018 r. – 1.129, 2017 r. – 1.056).

Wykres nr 8

Choroby odzwierzęce - borelioza, wścieklizna

Borelioza

Borelioza uznawana jest za najczęściej występującą w Polsce chorobę przenoszoną przez kleszcze. Jest to choroba wywoływana przez bakterie, krętki z rodzaju *Borrelia burgdorferi*.

W 2019 r. w powiecie działdowskim odnotowano znaczny wzrost zarejestrowanych przypadków zachorowań na boreliozę (2019 r. – 39, 2018 r. – 24).

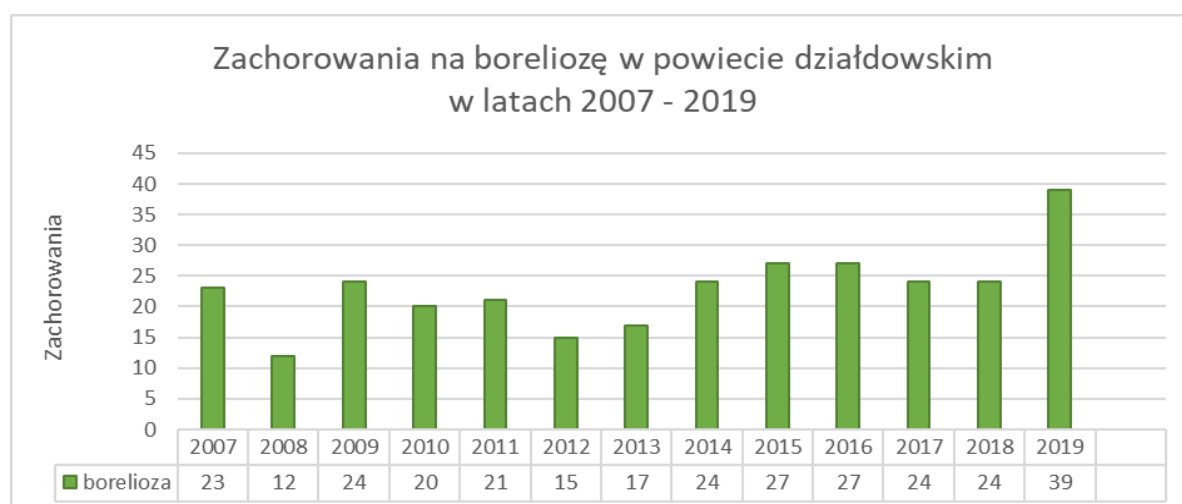
Wskaźnik zapadalności na boreliozę (tj. liczba zachorowań na 100 tys. ludności) dla powiatu działdowskiego wyniósł 58,5 i był wyższy od przeciętnej krajowej (53,66).

Najbardziej narażeni na zachorowanie są pracownicy zatrudnieni w leśnictwie, myśliwi oraz osoby zbierające runo leśne.

Borelioza jest chorobą wieloukładową i nieleczona może doprowadzić nawet do zgonu. Dotychczas nie opracowano szczepionki przeciwko tej chorobie. Dlatego ważne jest wczesne jej rozpoznanie oraz informowanie społeczeństwa o sposobach zapobiegania zakażeniom.

Zamieszczony poniżej wykres przedstawia zachorowania na boreliozę w latach 2007-2019.

Wykres nr 9

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

Podobnie jak w latach 2017-2018 w powiecie działdowskim nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania na KZM (w 2016 r. - 1 przypadek). KZM jest ciężką, ostrą chorobą zakaźną ośrodkowego układu nerwowego. Przenoszony przez kleszcze wirus atakuje mózg lub rdzeń kręgowy. Choroba może mieć ciężki przebieg i prowadzić do trwałych następstw w postaci porażenia nerwów, niedowładów kończyn, zaburzeń koncentracji lub depresji, a nawet zgonu.

Najskuteczniejszą metodą zabezpieczenia przed kleszczowym zapaleniem mózgu i jego następstwami są szczepienia, w Polsce są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe, odpłatne). W 2019 r. przeciwko KZM zaszczepiono 90 osób (2017 r. - 42; 2018 r. - 104). Główny Inspektor Sanitarny zaleca je szczególnie osobom stale lub czasowo przebywającym

na terenach endemicznego występowania zakażonych kleszczy i wykonującym zawody związane z rolnictwem czy leśnictwem lub aktywnie spędzającym czas na świeżym powietrzu.

Zapobieganie wściekliznie

W 2019 r. w powiecie działowskim nie potwierdzono żadnego przypadku wścieklizny u zwierząt. Zarejestrowano 63 przypadki pokąsań przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę (2018 r. -71). Do szczepień p/wściekliznie zakwalifikowano 10 osób (w 2016 r. – 9, w 2017- 14, w 2018-11) z powodu pogryzienia przez szczura, kunę oraz bezpańskie psy i koty oraz brakiem możliwości podjęcia obserwacji weterynaryjnej zwierząt. Należy zwrócić uwagę na bardzo dobrą współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Strażą Miejską i Strażą Gminną oraz z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi.

Gruźlica, HIV/AIDS oraz kiła

Gruźlica jest chorobą zakaźną wywoływaną przez bakterie (prątki gruźlicy z grupy *Mycobacterium tuberculosis complex*) i zaraźliwą – prątki wraz z wdychanym powietrzem przenoszą się od chorej osoby na zdrową.

Gruźlica przenosi się głównie drogą kropelkową, bardzo rzadko na drodze pokarmowej lub przez kontakt ze skórą czy śluzówką. Zagrożenie przeniesienia zakażenia na inne osoby występuje tylko w przypadku gruźlicy płuc i to w okresie prątkowania. Chorzy wydalają prątki wraz z kropelkami wydzieliny z dróg oddechowych podczas kaszlu, kichania, odkrztuszania, krzyku ale również podczas mówienia i głośnego śmiechu.

Gruźlica jest chorobą przewlekłą i najczęściej rozwija się w płucach. W 2018 r. w Polsce odsetek chorych na gruźlicę płuc wynosił 95,2% zarejestrowanych przypadków zachorowań. Natomiast gruźlica innych narządów i tkanek stanowiła 4,4% wszystkich zarejestrowanych przypadków zachorowań na gruźlicę w 2018 r. (*zarejestrowano następujące przypadki gruźlicy pozapłucnej: gruźlicze zapalenie opłucnej, gruźlicę obwodowych węzłów chłonnych, gruźlicę kości i stawów, gruźlicę narządów moczowo płciowych, gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu*), źródło danych: Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc – „Gruźlica i choroby układu oddechowego w Polsce” – red. Maria Korzeniewska-Koseła, Warszawa 2019 r.

Pomimo, że najwyższe ryzyko zachorowania na gruźlicę występuje w okresie pierwszych 2 lat od zakażenia, to u osób zakażonych utrzymuje się ono przez całe życie.

Choroba może się rozwinąć u 5-10% osób zakażonych prątkami, u pozostałych pozostaje w stanie tzw. drzemiącego zakażenia (można to potwierdzić np. poprzez wykonanie testu tuberkulinowego).

Gruźlica jest chorobą, która może się rozwinąć w wiele lat od zakażenia pierwotnego, choroba może również nawracać po wielu latach od przebytego leczenia. Ryzyko zachorowania zwiększają m.in.: stały kontakt z chorą osobą, trwające choroby, zakażenie wirusem HIV, złe warunki życia, stres, niewłaściwe odżywianie, nadużywanie alkoholu czy używanie narkotyków.

W powiecie działdowskim w 2019 r. zarejestrowano 7 nowych zachorowań na gruźlicę (odpowiednio w 2018 r. - 10 zachorowań a w 2017 r. - 6). Wszystkie osoby chore i z najbliższego kontaktu zostały objęte nadzorem epidemiologicznym. Chorzy podlegają obowiązkowemu leczeniu i przebywają pod stałym nadzorem lekarza specjalisty w Poradni Chorób Płuc i Gruźlicy w Działdowie. Osoby ze styczności, przebywające w stałym kontakcie z chorymi zostały skierowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie do lekarza rodzinnego z zaleceniem wykonania nieodpłatnego badania RTG płuc.

Należy podkreślić bardzo dobrą współpracę z lekarzami jednostek ochrony zdrowia w zakresie zwalczania gruźlicy.

W Polsce istnieje obowiązek szczepień przeciwko gruźlicy. Zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych szczepienie to wykonuje się w pierwszej dobie życia noworodka.

W 2019 r. zarejestrowano 4 nowe zakażenia wirusem HIV (w 2015 r. - 2 zakażenia, w 2016 - 1, w 2017 r. - 2, w 2018 r. -3;) nie odnotowano zachorowań na AIDS.

W 2019 r. nie zgłoszono żadnego przypadku zachorowania na kiłę (2018 r. – 1; 2017 r. – 0; 2016 r. – 2; 2015 r. – 3)

Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

W roku 2019 w powiecie działdowskim działalność lecznicza wykonywana była w 56 obiektach zarejestrowanych jako podmioty lecznicze i w 43 obiektach prowadzących działalność leczniczą w formie praktyki zawodowej. Przeprowadzono ogółem 106 kontroli w zakresie oceny pomieszczeń i urządzeń, przestrzegania przez personel medyczny procedur

mających na celu zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych oraz nadzoru nad prawidłową gospodarką odpadami medycznymi.

W roku 2019 zrealizowano następujące inwestycje:

- przeprowadzono generalny remont i modernizację budynku przychodni w Uzdowie, do której przeniósł swoją działalność właściciel podmiotu leczniczego AD-MED Ruszkowo i objął opieką zdrowotną pacjentów z terenu Ruszkowa i Uzdowa;
- cztery podmioty lecznicze przeniosły swoją działalność do nowo oddanych do użytkowania lokali, prawidłowo wyposażonych,
- w 17 podmiotach przeprowadzono prace remontowe i modernizacyjne, polegające między innymi na malowaniu pomieszczeń oraz wymianie mebli i urządzeń medycznych;
- w Działdowie powstały dwa nowe Punkty Pobrań materiału do badań laboratoryjnych, gabinet alergologiczny, prywatne specjalistyczne gabinety lekarskie oraz gabinet stomatologiczny w Szkole Podstawowej Nr 3.

Przeprowadzone remonty i modernizacje przyczyniły się do poprawy stanu sanitarnego obiektów oraz bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów. Wszystkie podmioty lecznicze znajdujące się pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie spełniają wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2019 r. poz. 595).

W 2019 r. zakończyły działalność trzy gabinety prowadzone w formie praktyki zawodowej (neurologiczny, lekarski i stomatologiczny) oraz przychodnia w Ruszkowie.

Profilaktyczne szczepienia ochronne w 2019 r.

Realizacja szczepień ochronnych

Realizacja szczepień ochronnych odbywa się zgodnie z aktualnym na dany rok Programem Szczepień Ochronnych (PSO), który jest wydawany przez Głównego Inspektora Sanitarnego i ogłaszany w dzienniku urzędowym Ministra Zdrowia.

Kalendarz szczepień na 2019 r. obejmował szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży (finansowane z budżetu państwa) oraz szczepienia dodatkowe (zalecane), odpłatne.

Należy podkreślić, że w Polsce istnieje ustawowy obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym przeciw wybranym chorobom zakaźnym.

Celem szczepień jest m.in. wytworzenie odporności zbiorowiskowej przeciwko określonym chorobom zakaźnym. Odpowiednio wysoki odsetek osób uodpornionych w drodze szczepień ochronnych (wynoszący ok. 95%) jest skuteczną formą ochrony osób nieodpornych, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być zaszczepione.

W wyniku realizacji powszechnych szczepień ochronnych w odniesieniu do chorób zakaźnych, które występują tylko u człowieka (nie mają rezerwuaru zwierzęcego), przy zastosowaniu szczepionek o wysokiej skuteczności, możliwe jest całkowite zwalczenie choroby zakaźnej na całym świecie z wyeliminowaniem wywołującego ją patogenu. Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez Światową Organizację Zdrowia globalnych programach eliminacji (brak zachorowań na terenie kraju) i eradykacji (całkowite wyeliminowanie choroby na świecie) takich chorób jak odra i różyczka oraz poliomyelitis. Dotychczas właśnie w wyniku szczepień ochronnych doprowadzono do globalnej eradykacji ospy prawdziwej.

W Polsce w ramach Programu Szczepień Ochronnych prowadzone są szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży w wieku do 19 roku życia.

Szczepienia ochronne (obowiązkowe i zalecane) w powiecie działdowskim były realizowane zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na 2019 rok w 13 punktach szczepień znajdujących się w przychodniach zdrowia oraz w Oddziale Noworodków i Wcześnieaków, Poradni Chirurgicznej, Szpitalnym Oddziale Ratunkowym i Stacji Dializ Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Działdowie.

W IV kwartale 2019 r. uległ zamknięciu punkt szczepień NZOZ Elmedica w Uzdowie. Po przeprowadzonym remoncie właściciel podmiotu leczniczego AD-MED Ruszkowo przeniósł swoją działalność do Uzdowa i objął podstawową opieką zdrowotną również pacjentów z byłego punktu szczepień.

Pomimo wysiłków podejmowanych przez lekarzy pediatrów i pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie zapewniających rodzicom dostęp do wszystkich niezbędnych informacji na temat szczepień ochronnych, w powiecie działdowskim coraz częściej odnotowuje się opóźnienia w wykonaniu obowiązkowych szczepień ochronnych.

Zgodnie z danymi przesłanymi przez punkty szczepień odsetek wykonania obowiązkowych szczepień u dzieci i młodzieży w powiecie działdowskim przedstawia się następująco:

Dzieci urodzone w 2019 r. - pierwszy rok życia

Liczba osób w roczniku – 517

- 100 % szczepienie p/gruźlicy;
- 57,06 % szczepienie pierwotne (II dawki) p/wzw B;
- 57,6% szczepienie pierwotne (III dawki) p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz *Haemophilus influenzae typu B*;
- 60,5% - szczepienie pierwotne przeciwko *Streptococcus pneumoniae*.

Dzieci urodzone w 2018 r. - drugi rok życia

Liczba osób w roczniku - 567

- 98,4 % - szczepienie uzupełniające (III dawki) p/wzw B;
- 75,7 % - szczepienie uzupełniające (IV dawki) p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz *Haemophilus influenzae typu B*;
- 99,65 % - szczepienie podstawowe (I dawka) p/odrze, śwince oraz różyczce;

Szczepienia w grupie dzieci do lat dwóch prowadzi się sukcesywnie według dat urodzenia.

Dzieci urodzone w 2014 r. – 6 rok życia:

Liczba osób w roczniku – 582

- 92,1 % - szczepienie I przypominające p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis;
- od 2019 r. wprowadzono dawkę przypominającą przeciwko odrze, śwince, różyczce u dzieci w 6 roku życia (czyli przed pójściem do szkoły) w związku z dynamicznym wzrostem zachorowań na odrę w 2018 r. Wyszczepialność wśród 6 - latków wynosiła 92,8 % .

Dzieci urodzone w 2010 r. – 10 rok życia:

Liczba osób w roczniku – 678 z czego 347 to dziewczynki.

- 93,5 % - szczepienie przypominające p/odrze, śwince oraz różyczce.

Dzieci urodzone w 2006 r. - 14 rok życia:

Liczba osób w roczniku - 678

- 95 % - szczepienie II przypominające p/błonicy, tężcowi i krztuścowi;

Dzieci urodzone w 2001 r. - 19 rok życia:

Liczba osób w roczniku - 720

- 98 % - szczepienie III przypominające p/ błonicy, tężcowi.

Szczepienia obowiązkowe dzieci z grup ryzyka:

1. Szczepienie przeciwko inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, wykorzystano 280 dawek szczepionki;
2. Szczepienia przeciwko ospie wietrznej – wykorzystano 36 dawek szczepionki;
3. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi (DTPa) – wykorzystano 125 dawek szczepionki skojarzonej Pentaxim i 118 dawek szczepionki skojarzonej Infanrix IPV+HIB.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko tężcowi osób po zranieniach i urazach

W 2019 r. przeciwko tężcowi uodporniono 393 osoby, w tym 66 osób w przedziale wiekowym od 20 do 29 roku życia oraz 327 osób w grupie wiekowej od 30 roku życia i powyżej.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w grupach ryzyka.

Podano 43 dawki szczepionki w następujących grupach:

1. osoby z bliskiego otoczenia nosicieli (osób zakażonych wirusem HBV - zapalenia wątroby typu B;
2. osoby z bliskiego otoczenia chorych na WZW typu B;
3. osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C (HCV);
4. osoby przewlekle chore o wysokim ryzyku zakażenia;

Ponadto wykorzystano 119 dawek szczepionki Engerix u osób w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową i osób dializowanych.

Szczepienia zalecane

W 2019 r. najczęściej szczepień zalecanych wykonano przeciw następującym chorobom:

- grypa, przeciw chorobie zaszczepiono 1179 osób – osoby w przedziale wiekowym od 15 do 64 roku życia stanowiły 72,7 % ogółu osób zaszczepionych.
- kleszczowe zapalenie mózgu – przeciw chorobie zaszczepiono 90 osób;

- wirusowe zapalenie wątroby typu A, przeciw chorobie zaszczepiono 13 osób, w większości były to osoby wyjeżdżające prywatnie do krajów o wysokim ryzyku zakażenia – choroba brudnych rąk;
- biegunki wywołane przez rotawirusy, przeciw chorobie zaszczepiono 230 niemowląt;
- zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), zaszczepiono 16 osób, w tym 11 dziewczynek w wieku od 10 do 19 lat, oraz 5 kobiet powyżej 20 roku życia;
- zakażenia wywołane przez *Neisseria meningitidis*, zaszczepiono 101 osób, w grupie tej większość zaszczepionych to młodzież do 19 roku życia (97 %).

Niepożądane odczyny poszczepienne

W 2019 r. nie zarejestrowano przypadku niepożądanego odczynu poszczepiennego.

Uchylający się od szczepień:

W 2019 r. zarejestrowano 11 zgłoszeń dotyczących niewykonania przez rodziców obowiązku szczepień ochronnych u swoich dzieci, w terminach wynikających z Kalendarza Szczepień na rok 2019.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie podjął działania w celu poinformowania rodziców, zarówno o konsekwencjach zdrowotnych, jak i prawnych unikania obowiązkowych szczepień ochronnych. Podjęto również działania w celu zapewnienia rodzicom dostępu do wszystkich niezbędnych informacji na temat szczepień ochronnych, szczególnie w kontekście nieprawdziwych opinii rozpowszechnianych przez niektóre środowiska kwestionujące zasadność szczepień oraz bezpieczeństwo ich stosowania.

Obecnie problem dotyczy 12 rodziców wobec 11 dzieci.

W tabelach zamieszczonych na końcu raportu zaprezentowano dane dotyczące wykonania szczepień ochronnych w powiecie działdowskim:

- tabela nr 1, liczba dzieci i młodzieży objęta obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi;
- tabela nr 2 i 3, procentowe wykonanie szczepień ochronnych w latach 2018-2019;
- tabela nr 4, wykonanie szczepień zalecanych (poza Kalendarzem Szczepień).

HIGIENA KOMUNALNA

Zaopatrzenie w wodę

W 2019 r. na terenie powiatu działdowskiego funkcjonowały 23 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w tym 2 wodociągi miejskie. Poza tym do zaopatrzenia ludności w wodę służył 1 wodociąg zakładowy oraz 1 studnia indywidualna wykorzystywana na potrzeby działalności gospodarczej (czynna w sezonie letnim).

Wszystkie ujęcia oparte są na wodach podziemnych. Czerpią wodę z czwartorzędowego piętra wodonośnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 214 Działdowo.

Woda z głębokich warstw wodonośnych zawiera naturalnie podwyższone ilości żelaza i manganu, ale daje się łatwo uzdatniać, tak aby spełniała surowe wymogi stawiane dla wód przeznaczonych do spożycia. Uzdatnianie polega na wykorzystaniu naturalnych procesów napowietrzania, a następnie usunięciu osadów żelaza i manganu w procesie filtracji przez złoża piaskowe.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2249) program monitoringu jakości wody obejmuje wyniki badań jakości wody uzyskane m.in. w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody przeprowadzanej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne; wewnętrznej kontroli jakości wody przeprowadzanej przez podmioty wykorzystujące wodę z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej oraz prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzoru nad jakością wody.

Wewnętrzna kontrola jakości wody obejmuje ustalanie harmonogramu pobierania próbek wody do badań jakości wody, zgodnie z częstotliwością określoną w rozporządzeniu w uzgodnieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Działdowie, tak aby liczba próbek, w miarę możliwości, rozkładała się równomiernie w czasie i miejscu.

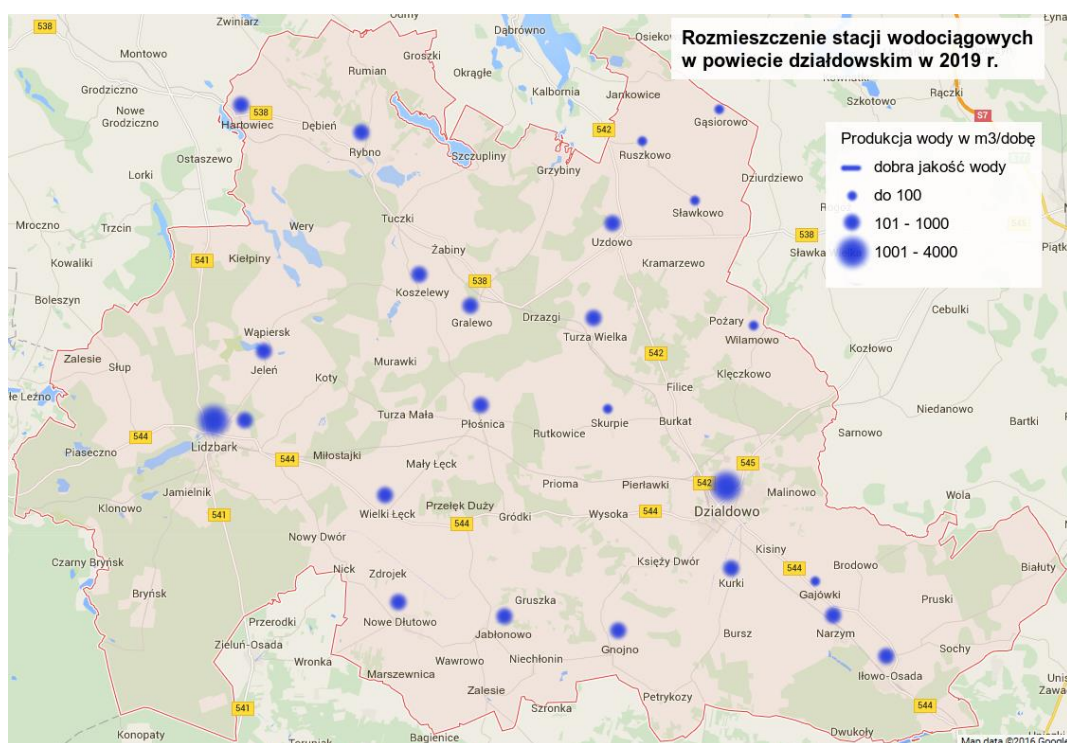
Należy zauważyć, że zbiorowe zaopatrzenie w wodę jest zadaniem własnym gmin, obowiązek zabezpieczenia mieszkańców w wodę do celów spożywczych w niezbędnych ilościach wynika zarówno z ustawy o samorządzie gminnym, jak i z ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Na terenie powiatu jest jeszcze kilkanaście miejscowości (wieś, osada, kolonia, przysiółek), gdzie jedynym źródłem wody są płytkie studnie przydomowe. Tereny te zamieszkuje ok. 240 osób. Poza tym na terenach zwodociągowanych, ze względu na duże

rozproszenie gospodarstw, nie wszyscy przyłączeni są do sieci wodociągowej, ok. 220 mieszkańców korzysta jeszcze z ujęć własnych.

Mapa Nr 1

Rozmieszczenie stacji wodociągowych w powiecie działdowskim w 2019 r.

Działania naprawcze, rozbudowa i modernizacja

W efekcie współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz władz gminnych i powiatowych w powiecie działdowskim systematycznie realizowane są inwestycje w celu uzyskania poprawy jakości wody pitnej.

W związku z koniecznością wymiany przestarzałych i wyeksploatowanych urządzeń wodociągowych w 2019 r. przeprowadzono modernizację stacji uzdatniania wody w Rybnie.

Jednocześnie systematycznie rozwija się infrastruktura zaopatrzenia w wodę, w 2019 r. wybudowano 6,18 km sieci wodociągowej.

W 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie po zapoznaniu się z dokumentacją projektową wydał pozytywne opinie sanitarne dotyczące:

- rozbudowy sieci wodociągowej obręb Bursz, gm. Działdowo (projekt budowlany);
- rozbudowy sieci wodociągowej obręb Wysoka, gm. Działdowo (projekt budowlany);

- rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowości Filice, gm. Działdowo (projekt budowlany);
- rozbudowy sieci wodociągowej obręb Księży Dwór, gm. Działdowo (projekt budowlany);
- rozbudowy sieci wodociągowej wraz z przyłączami w m. Księży Dwór, gm. Działdowo (projekt budowlany);
- zagospodarowania terenu budowy sieci wodociągowej w Iłowie-Osadzie przy ul. Dolnej (ul. Mazurska), projekt technologiczny;
- budowy sieci wodociągowej przy ul. Cisowej oraz ul. Bukowej w Działdowie (projekt zagospodarowania terenu);
- rozbudowy sieci wodociągowej obręb Ruszkowo, gmina Działdowo (projekt budowlany);
- rozbudowy sieci wodociągowej rozdzielczej wraz z przyłączem w m. Cibórz, gm. Lidzbark (projekt budowlany).

Jakość wody

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów wszystkie urządzenia do zaopatrzenia ludności w wodę znajdowały się pod stałym nadzorem sanitarnym. W 2019 r. pobrano 168 próbek wody, w których oznaczono wszystkie wymagane parametry niezbędne do oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W trakcie 2019 r. w wodzie wodociągowej dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia stwierdzono przekroczenia wartości parametrycznych dla następujących parametrów:

- wodociąg publiczny Działdowo, zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C;
- sieć wodociągowa Rudolfowo, gm. Działdowo (przyłączona do wodociągu publicznego Działdowo), zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C;
- sieć wodociągowa Komorniki, gm. Działdowo (przyłączona do wodociągu publicznego Działdowo), zanieczyszczenie mikrobiologiczne, wykryto bakterie grupy coli;
- wodociąg publiczny Jabłonowo, (gm. Płońnica), zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C;
- wodociąg publiczny Skurpie (gm. Płońnica), zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C;

- wodociąg publiczny Gralewo-Stacja (gm. Rybno), zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C;
- wodociąg publiczny Gajówki (gm. Iłowo-Osada), zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C;
- wodociąg publiczny Jeleń (gm. Lidzbark), zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C;
- wodociąg zakładowy Lidzbark zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C.

W celu zapewnienia należytej jakości dostarczanej wody oraz realizacji harmonogramu działań naprawczych w 2019 r. wystawiono 9 decyzji administracyjnych o warunkowej przydatności wody do spożycia.

W wyniku przeprowadzonych działań naprawczych we wszystkich wodociągach uzyskano poprawę jakości wody.

W ramach nadzoru nad jakością wody ciepłej, w 2019 r. wykonano badania w kierunku obecności bakterii Legionella w instalacji wody ciepłej w żłobku miejskim w Lidzbarku oraz z natrysku przy basenie zewnętrznym – ośrodek wypoczynkowy dla dzieci i młodzieży w Lidzbarku. W żadnym przypadku nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnej ilości bakterii.

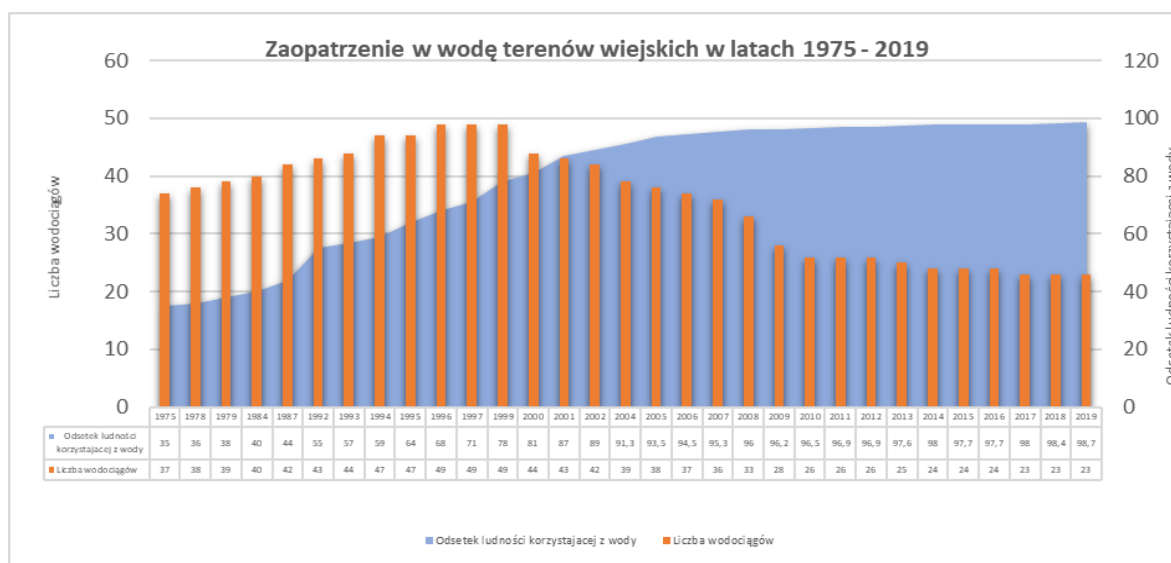
Woda ze studni indywidualnej na polu namiotowym w Piasecznie była dobrej jakości.

Stopień zwodociągowania i skanalizowania gmin w powiecie działdowskim

W Działdowie i w Lidzbarku wszyscy mieszkańcy posiadają dostęp do wody wodociągowej.

Natomiast na obszarach wiejskich z wody wodociągowej korzysta ok. 98,7% ludności. Stopień zwodociągowania gmin w powiecie działdowskim jest bardzo wysoki (został obliczony jako odsetek mieszkańców w gminie korzystających z wody wodociągowej); w gminie Działdowo wynosi ok. 99,9%; w gminie Iłowo-Osada ok. 99,5%; w gminie Płońnica ok. 99,4%; w gminie Lidzbark ok. 97,4 %; w gminie Rybno ok. 96,9%.

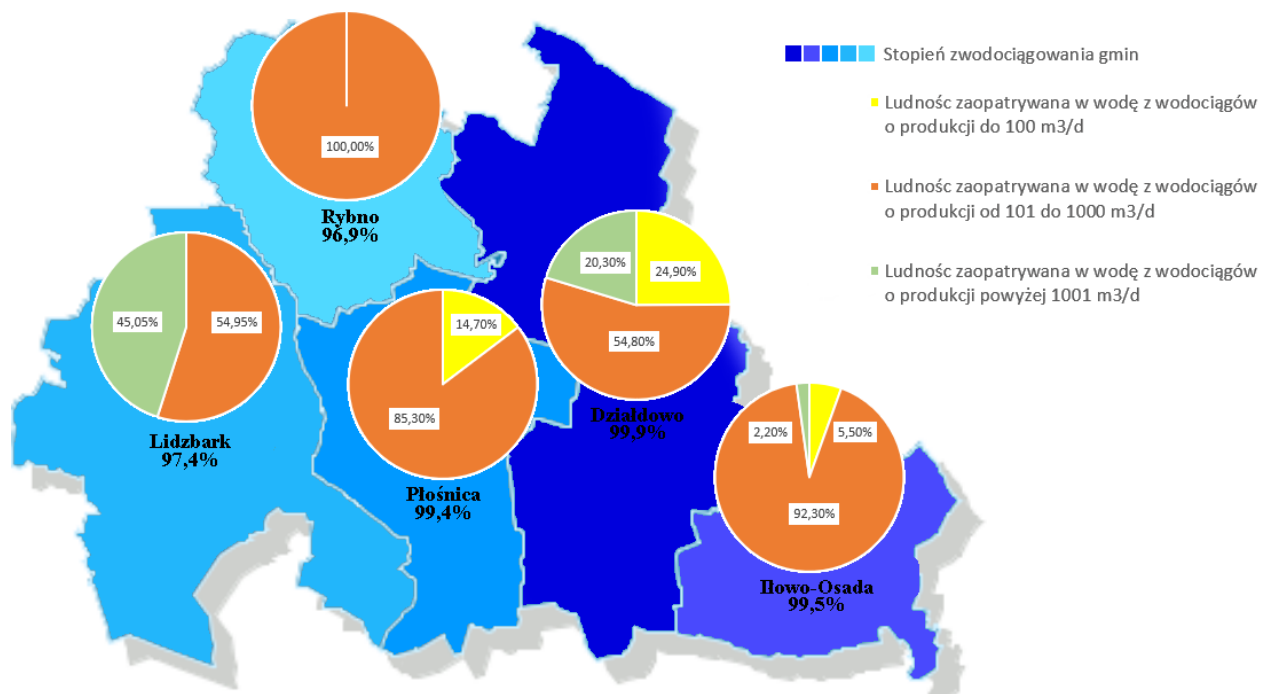
Wykres nr 10

W 2019 r. w powiecie działdowskim 117 miejscowości/128 (wg wykazów gmin – wieś, osada, kolonia, przysiółek) było zaopatrywanych w wodę z wodociągów publicznych.

Mapa nr 2

Struktura zaopatrzenia w wodę mieszkańców wsi w powiecie działdowskim w 2019 r.

Również z roku na rok poprawia się sytuacja w dostępie do infrastruktury kanalizacyjnej. W 2019 r. została skanalizowana wieś Wielki Łęck.

Wykaz wsi w powiecie działdowskim przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej:

- Gmina Działdowo: Księży Dwór, Uzdowo, Grzybiny, Kramarzewo, Ruszkowo, Myślęta, Sławkowo, Pożary, Rudolfowo, Kurki, Kisiny, Turza Wielka, Burkat;
- Gmina Iłowo-Osada: Iłowo-Osada, Iłowo-Wieś, Białuty, Pruski, Narzym, Kraszewo, Wierzbowo;
- Gmina Lidzbark.: Wleusk, Cibórz, Chełsty;
- Gmina Płońska: Płońska, Rutkowice, Mały Łęck, Turza Mała, Skurpie, Gródki, Wielki Łęck;
- Gmina Rybno: Rybno, Tuczki, Żabiny, Szczupliny, Koszelewy.

W miejscowościach posiadających sieć kanalizacji sanitarnej zamieszkuje odpowiednio: ok. 88,5% ludności gminy Iłowo-Osada; ok. 61,4 % ludności gminy Działdowo; ok. 61% ludności gminy Rybno; ok. 59,9% ludności gminy Płońska oraz ok. 13,5% ludności gminy Lidzbark.

Należy podkreślić, że zastosowanie infrastruktury kanalizacyjnej nie zawsze jest możliwe, zarówno ze względów technicznych jak i ekonomicznych. Alternatywnym rozwiązaniem jest budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków, które licznie funkcjonują na terenach wiejskich powiatu działdowskiego.

Obiekty rekreacji wodnej

W sezonie letnim 2019 r. w powiecie działdowskim czynne były 2 kąpieliska i 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

Kąpieliska zorganizowane zostały na jeziorze Lidzbarskim w m. Lidzbark (Plaża Miejska) oraz na Zalewie Ruda k/Mławy (gmina Iłowo-Osada) i były raportowane do Komisji Europejskiej.

Natomiast miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli zorganizowane było na jeziorze Hartowieckim.

Ponadto pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie znajdował się 1 basen kąpielowy zewnętrzny przy ośrodku wczasowym, czynny w sezonie letnim.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w celu zapewnienia bezpieczeństwa osób kąpiących się organizatorzy kąpielisk i miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli oraz zarządzający basenem prowadzili wewnętrzną kontrolę jakości wody.

Przez kąpielisko rozumie się wyznaczony przez radę gminy wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, wykorzystywany przez dużą liczbę osób kąpiących się.

Informacje o jakości wody w kąpieliskach zamieszczane były w serwisie kąpieliskowym na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

Natomiast przez miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii rozumie się wykorzystywany do kąpielii wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych niebędący kąpieliskiem, funkcjonujący przez okres nie dłuższy niż 30 dni w roku kalendarzowym.

Przez cały sezon letni woda w kąpieliskach, miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii i w basenie kąpielowym spełniała wymagania sanitarne.

Obiekty użyteczności publicznej

W 2019 r. na terenie powiatu działdowskiego funkcjonowało 226 obiektów użyteczności publicznej, były to m.in.: obiekty hotelarskie i turystyczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, ustępy publiczne, piaskownice, place zabaw.

Kontrole przeprowadzone w tych obiektach nie wykazały uchybień zagrażających życiu i zdrowiu ludzi.

Wśród obiektów użyteczności publicznej najliczniejszą grupę stanowiły zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i stylizacji paznokci (75 obiektów). W przeważającej części zakłady te charakteryzują się dbałością o czystość pomieszczeń i urządzeń oraz odpowiednim wyposażeniem w sprzęt jednorazowy, środki czystości oraz preparaty do dezynfekcji.

W 2019 r. kontynuowano realizację zadań polegających na upowszechnianiu informacji dotyczących zasad postępowania w celu zapewnienia odpowiedniej higieny usług, w tym procedur dotyczących dezynfekcji i sterylizacji sprzętu naruszającego ciągłość powłok ciała oraz dotyczących postępowania z odpadami.

Prowadząc nadzór nad piaskownicami zwracano uwagę na wykonanie zabezpieczeń przed dostępem zwierząt oraz na czystość piasku. W 2019 r. skontrolowano 19 piaskownic ogólnodostępnych. We wszystkich piaskownicach wymieniony został piasek, wszystkie posiadają przykrycie. Przy piaskownicach zostały ustawione tabliczki z zakazem wprowadzania psów oraz zakazem palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie sprawował nadzór nad ekshumacjami zwłok i szczątków ludzkich, przeprowadzonych na wniosek rodzin osób

zmarłych. W 2019 r. wydano 46 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji oraz 13 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok z zagranicy. Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie uczestniczyli we wszystkich ekshumacjach, zostały one przeprowadzone z zachowaniem wymogów sanitarnych.

W związku z realizacją zadań w zakresie higieny komunalnej, w 2019 r. przeprowadzono 389 kontroli, pobrano do badań 168 próbek wody przeznaczonej do spożycia, 2 próbki wody ciepłej użytkowej do badań w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella* sp., 1 próbkę wody z zewnętrznego basenu kąpielowego i 2 próbki wody z kąpielisk. Wystawiono 58 decyzji merytorycznych, 17 postanowień i 8 decyzji płatniczych na kwotę 633 zł. Decyzje płatnicze były wystawiane w przypadku stwierdzenia uchybień sanitarnych.

HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Zakres nadzoru sanitarnego

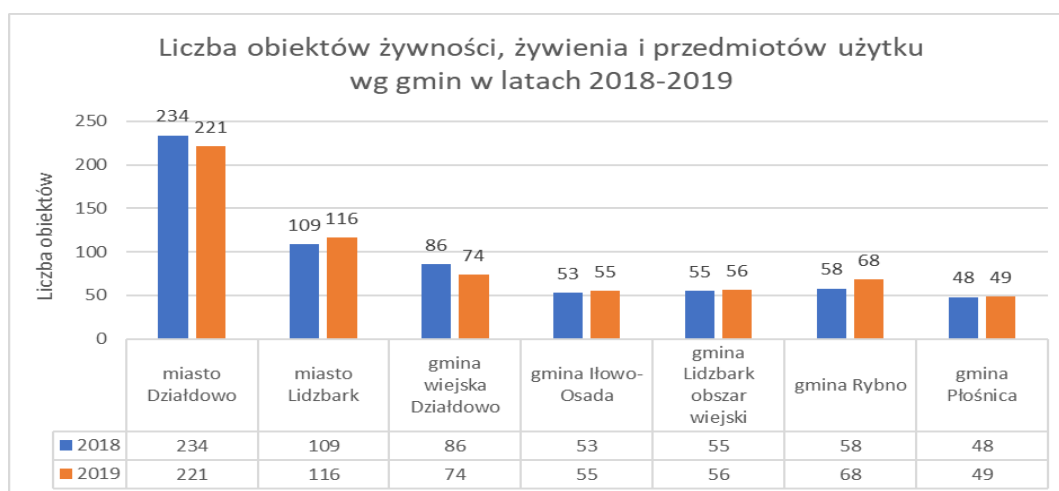
Do zakresu działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie należy w szczególności kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności, warunków żywienia zbiorowego, nadzoru nad jakością zdrowotną żywności, warunków zdrowotnych produkcji i wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i produktów kosmetycznych a także przestrzegania obowiązku prawidłowego oznakowania produktów kosmetycznych.

Plany kontroli zostały opracowane w oparciu o analizę ryzyka w obszarze bezpieczeństwa żywności sporządzoną dla każdego obiektu w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony zdrowia człowieka. Częstotliwość kontroli obiektów zależy od przyporządkowanej im kategorii ryzyka, przy czym wyróżnia się trzy poziomy ryzyka: wysokie, średnie i niskie. Należy jednak nadmienić, że zakłady produkujące żywność, sklepy wielkopowierzchniowe, zakłady żywienia zbiorowego ujmowane są w planie kontroli co roku, bez względu na ocenę ryzyka.

W 2019 r. w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajdowało się 670 obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku (2018 r. – 643 obiekty), w tym m.in.:

- 30 zakładów produkcji żywności, w tym: 1 wytwórnia lodów, 9 automatów do lodów, 8 piekarni, 2 ciastkarnie, 1 browar, 1 wytwórnia naturalnych wód źródlanych i mineralnych, 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, 7 innych wytwórni żywności;
- 440 obiektów obrotu żywnością, w tym m.in.: 238 sklepów spożywczych (w tym 20 marketów), 27 kiosków spożywczych, 10 magazynów hurtowych, 51 obiektów ruchomych;
- 58 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym m.in.: 32 zakłady małej gastronomii;
- 111 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym m.in.: 1 stołówka pracownicza, 4 stołówki w domach wczasowych, 6 stołówek szkolnych, 11 stołówek na koloniach, półkoloniach i obozach, 26 stołówek w przedszkolach, 2 stołówki w domach dziecka i młodzieży, 6 bloków żywienia w domach opieki osób starszych;
- 13 środków transportu żywności;
- 3 zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością;
- 18 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym 2 hurtownie oraz 15 sklepów;
- 10 obiektów obrotu kosmetykami.

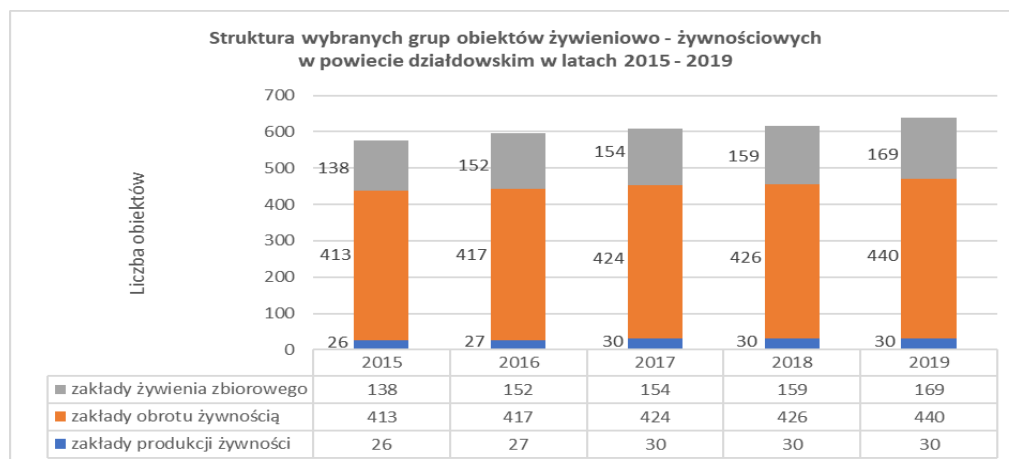
Wykres nr 10 liczba obiektów w ewidencji

W 2019 r. skontrolowano 409 obiektów, co stanowi 61% wszystkich zarejestrowanych zakładów, przeprowadzono 797 kontroli i rekontroli, w tym 65 kontroli interwencyjnych.

Najliczniejszą grupą obiektów nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej są sklepy spożywcze.

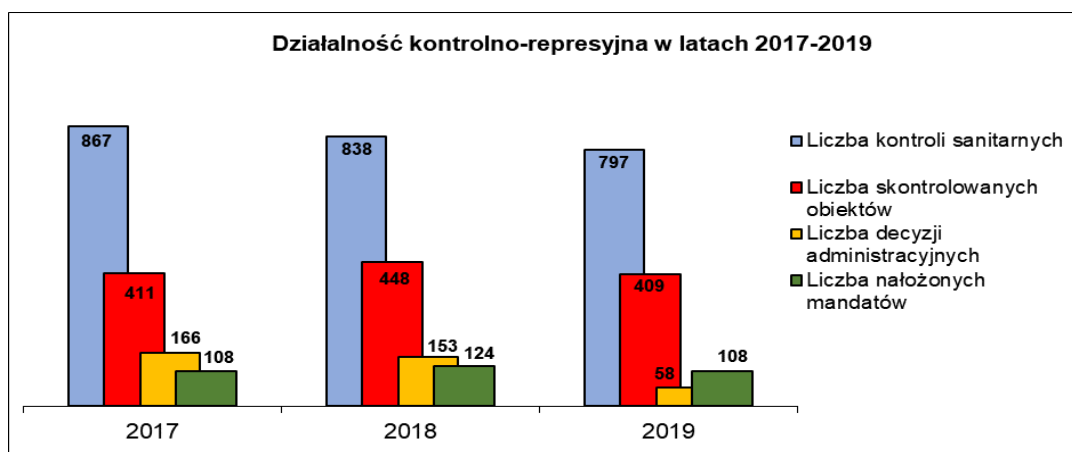
Wykres nr 11

W celu usunięcia nieprawidłowości wydano 58 decyzji administracyjnych (w 2018 r.- 153), w tym 39 decyzji dotyczyło obiektów obrotu żywnością (w 2018 r. w tej grupie obiektów wystawiono 109 decyzji). Często nieprawidłowości były wykonywane w trybie natychmiastowym i nie zachodziła potrzeba wydawania decyzji administracyjnych. Za każdym razem w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości naliczono opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne. Należności odprowadzono do budżetu państwa. W 2019 r. wydano 334 decyzje płatnicze na kwotę 23.794 zł.

Ponadto w 2019 r. skierowano 1 wniosek do Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego o nałożenie kary pieniężnej na przedsiębiorcę za prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją o zatwierdzeniu zakładu.

Wykres nr 12

Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia

Ocenę stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów przeprowadzono zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Należy podkreślić, że w powiecie działdowskim we wszystkich obiektach sektora spożywczego zostały wdrożone i są stosowane zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP), co przekłada się na wysokie wskaźniki stanu sanitarnego.

Małe przedsiębiorstwa często korzystają z ułatwień przewidzianych we wdrażaniu procedur HACCP i wprowadzają system w zakresie proporcjonalnym do występującego u nich zagrożenia. Uproszczone procedury systemu HACCP dotyczą punktów małej gastronomii bazujących na półproduktach i produktach gotowych oraz zakładów handlu detalicznego i środków transportu.

W toku czynności kontrolnych przeprowadzonych w 2019 r. wielokrotnie stwierdzano uchybienia dotyczące utrzymania należytej czystości i porządku oraz przestrzegania zasad wewnętrznej kontroli jakości.

W tym zakresie do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należy zaliczyć:

- wprowadzanie do sprzedaży środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia;
- przechowywanie produktów łatwo psujących się poza urządzeniami chłodniczymi;
- brak bieżącej czystości i porządku;
- brak bieżących zapisów GHP.

Osoby odpowiedzialne za zaniedbania sanitarne zostały ukarane mandatami. W porównaniu do 2018 r. nieznacznie zmniejszyła się liczba nałożonych mandatów (ze 124 w 2018 r. do 108 w 2019 r.). Jednak z porównania przedstawionych poniżej danych wynika, że nadal dość często występują nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno-higienicznego obiektów (*wykres nr 13*).

Jak wyjaśniają przedsiębiorcy w zakładach żywnościowo-żywnościowych dość często są zatrudniane osoby nie posiadające odpowiednich kwalifikacji i wiedzy w zakresie wymogów sanitarno-higienicznych oraz występuje duża rotacja pracowników.

Wykres nr 13

Pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, żaden z obiektów żywności i żywienia nie został sklasyfikowany jako niezgodny z wymaganiami sanitarno-higienicznymi. W żadnym z obiektów nie stwierdzono uchybień stanowiących bezpośrednio zagrożenie dla bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i zdrowia konsumentów (np. obecności gryzoni lub śladów ich odchodów).

Natomiast wśród najczęściej występujących uchybień natury technicznej należy wymienić niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń oraz użytkowanie pomieszczeń w sposób niezgodny z ich przeznaczeniem.

W celu uzyskania poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów, w 2019 r. wydano ogółem 58 decyzji administracyjnych (w 2018 r. - 153).

W 2019 r. skontrolowano 26 zakładów produkcji żywności, co stanowi 86,7% wszystkich zarejestrowanych zakładów. W tej grupie obiektów przeprowadzono 69 kontroli sanitarnych i rekontroli, wydano 9 decyzji administracyjnych i nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 1.500 zł. Natomiast w 150 skontrolowanych zakładach żywienia zbiorowego (88,8%) przeprowadzono 238 kontroli sanitarnych i rekontroli, wydano 10 decyzji administracyjnych oraz nałożono 24 mandaty karne na kwotę 6.450 zł. Odpowiednio w skontrolowanych obiektach obrotu żywnością (73%) przeprowadzono 468 kontroli sanitarnych i rekontroli, wydano 39 decyzji administracyjnych oraz nałożono 77 mandatów karnych na kwotę 15.650 zł.

W celu usunięcia nieprawidłowości przedsiębiorcy przeprowadzili szereg prac remontowych i modernizacyjnych, które przyczyniły się do poprawy warunków produkcji, magazynowania, ekspozycji i higieny sprzedaży artykułów spożywczych a także do poprawy

warunków pracy personelu. Drobne uchybienia były wykonywane w trybie natychmiastowym i nie zachodziła potrzeba wydawania decyzji administracyjnych.

W tym miejscu należy nadmienić, że przedsiębiorcy często korzystają z konsultacji merytorycznych w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie, z zakresu spełnienia wymogów sanitarnych, na etapie uzgadniania dokumentacji projektowej, dokumentacji dostosowania obiektów do wymagań obowiązujących przepisów sanitarnych oraz wdrażania systemów jakości.

Należy jednak nadmienić, że zakłady małe mieszczące się w starych budynkach lub budynkach mieszkalnych ze względu na charakter zabudowy i lokalizację często nie mogą być rozbudowywane i modernizowane.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie będzie w kolejnych latach kontynuował współpracę z przedsiębiorcami działającymi na rynku spożywczym. Zakłady, które ze względu na rodzaj działalności mogą stwarzać zagrożenie zdrowia o znaczeniu populacyjnym objęte zostały wzmocnionym nadzorem sanitarnym. W największym stopniu dotyczy to zakładów produkcji żywności, następnie obrotu żywnością i żywienia zbiorowego.

W 2019 r. kontynuowano nadzór nad przestrzeganiem przepisów mających zastosowanie do żywności nieopakowanej, nakładających na przedsiębiorcę obowiązek udostępnienia konsumentom informacji o składzie produktów sprzedawanych bez opakowania.

W wyniku systematycznych urzędowych kontroli odnotowano utrwalającą się poprawę w zakresie dostępu do dokładnych informacji, m.in. dotyczących obecności w produktach składników powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, pochodzenia produktów oraz metod ich produkcji i przetwórstwa. Informacje o produktach spożywczych były podawane w formie wywieszki towarzyszącej produktowi lub w inny sposób dostępny dla konsumenta (umieszczone w segregatorach, kartach menu lub na tablicach).

Współpraca

W 2019 r. kontynuowano współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w celu przeciwdziałania procederowi wprowadzania do obrotu mięsa dzików i wieprzowiny niewiadomego pochodzenia oraz produktów wytworzonych z tego mięsa, w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa afrykańskiego pomoru świń u dzików. W ramach tej współpracy systematycznie przeprowadzono kontrole sprzedaży mięsa i wyrobów mięsnych

na targowiskach w Działdowie i Lidzbarku. Przeprowadzono 24 wizytacje, w 3 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, które zostały usunięte.

Ponadto przy współudziale Policji i Straży Miejskiej przeprowadzono 14 kontroli w trakcie trwania imprez masowych.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego wspólnie z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadzono 1 kontrolę u producenta ziemniaków. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie przeprowadziła kontrolę w zakresie przestrzegania warunków higieniczno-sanitarnych podczas zbioru ziemniaków, natomiast Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa pobrała próbki ziemniaków do badań w kierunku pozostałości środków ochrony roślin. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Kontrole interwencyjne

W 2019 r. zarejestrowano 18 wniosków (w tym 13 anonimowych) złożonych przez konsumentów z prośbą o przeprowadzenie kontroli interwencyjnych, w tym:

- 9 wniosków dotyczyło niewłaściwej jakości żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w 3 przypadkach potwierdzono zgłoszone nieprawidłowości;
- 9 wniosków dotyczyło niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów, w 8 przypadkach potwierdzono zgłoszone nieprawidłowości.

Ogółem w związku z naruszeniem wymagań higieniczno-sanitarnych nałożono 10 mandatów karnych na kwotę 2.500 zł.

Przy składaniu wniosków konsumenci kierowali się przekonaniem, że Państwowa Inspekcja Sanitarna będzie miała wpływ na rzetelną i obiektywną ocenę zgłaszanych nieprawidłowości oraz że zostaną podjęte działania w celu ich usunięcia, zgodnie z oczekiwaniami wnioskodawców. We wszystkich przypadkach wyegzekwowano poprawę.

Jakość zdrowotna środków spożywczych i przedmiotów użytku w 2019 r.

Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu jest opracowywany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym corocznie we współpracy z jednostkami badawczo – rozwojowymi na szczeblu centralnym.

Zgodnie z kompetencjami Państwowej Inspekcji Sanitarnej obejmuje on urzędową kontrolę i monitoring żywności pochodzenia niezwierzęcego produkowanej i wprowadzanej do obrotu oraz produktów pochodzenia zwierzęcego znajdujących się w handlu detalicznym.

Realizując plan pobierania próbek opracowany na rok 2019, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie pobrała do badań 153 próbki środków spożywczych produkcji krajowej oraz pochodzącej z UE i z importu. Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, fizyko-chemiczne, organoleptyczne, znakowanie żywności oraz zanieczyszczenia biologiczne i fizyczne.

Próbki przekazano do badań w laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej, działających w zintegrowanym systemie badania żywności.

W wyniku przeprowadzonych badań zakwestionowano 1 próbkę żywności pod względem mikrobiologicznym, co stanowi 0,6% zbadanych próbek (2018 r. – 0,6%). W próbce produktu z kategorii mięso drobiowe oznaczono bakterie *Campylobacter jejuni* w 10 g.

W związku z uzyskanym wynikiem badań podjęto działania, w ramach urzędowej kontroli oraz systemu RASFF, w celu wyeliminowania zagrożenia oraz powiadomiono właściwe organy i instytucje.

Ponadto od producentów z powiatu działdowskiego pobrano 20 próbek żywności. Przeprowadzone badania (w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, metali ciężkich, mykotoksyn i pestycydów) wykazały, że wszystkie pobrane próbki żywności spełniają wymagania sanitarne.

Nadzór nad obrotem handlowym świeżymi grzybami

W 2019 r. podobnie jak w latach poprzednich Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie sprawował nadzór nad obrotem świeżymi grzybami leśnymi. W powiecie działdowskim skup tych grzybów odbywa się w 1 punkcie. Podczas przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że skup grzybów prowadzony był przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia klasyfikatora grzybów świeżych, co daje gwarancję, że grzyby mogą być dopuszczone do obrotu handlowego.

Na targowiskach powiatu działdowskiego nie prowadzi się sprzedaży świeżych grzybów leśnych, ponieważ nie ma możliwości dokonania ich oceny przez klasyfikatora lub grzyboznawcę.

W 2019 r. nie odnotowano wystąpienia groźnych dla zdrowia i życia zatruc grzybami.

Działania podejmowane w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach RASFF

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie uczestniczyła w działaniach systemowych mających na celu wyeliminowanie z obrotu produktów żywnościowych i przedmiotów użytku stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów. W ramach unijnego Systemu RASFF w 2019 r. otrzymaliśmy 24 powiadomienia (2018 r. – 23) o niebezpiecznych produktach żywnościowych i przedmiotach użytku, w tym 9 powiadomień alarmowych wymagających szybkiego wycofania produktów z obrotu.

Do najczęściej zgłaszanych zagrożeń należały mikrobiologiczne, mechaniczne i chemiczne zanieczyszczenia żywności.

W każdym przypadku podjęto działania w celu potwierdzenia, czy w obrocie znajdują się kwestionowane produkty, postępowanie prowadzono zgodnie z obowiązującą procedurą RASFF. Zakwestionowane produkty objęte powiadomieniami zostały zwrócone do dostawców. Działania w ramach systemu RASFF podejmowano niezwłocznie po otrzymaniu powiadomienia, w 2019 r. przeprowadzono 43 kontrole w celu sprawdzenia czy produkt znajduje się w obrocie. Podmioty znajdujące się na listach dystrybucyjnych kwestionowanych produktów prawidłowo współpracowały w zakresie wycofywania zakwestionowanej żywności, przedkładając dokumenty zwrotu i zagospodarowania towaru (np. utylizacji).

W 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie zgłosił jedno powiadomienie informacyjne przekazane do Wojewódzkiego Punktu Kontaktowego Systemu RASFF funkcjonującego przy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie. Powiadomienie dotyczyło produktu z kategorii mięso drobiowe, wyprodukowanego przez producenta spoza powiatu działdowskiego, w którym stwierdzono obecność bakterii *Campylobacter*.

Nadzór sanitarny nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W ramach nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością skontrolowano 3 zakłady produkcyjne oraz 18 miejsc obrotu tymi produktami, w tym 1 hurtownię oraz 17 sklepów detalicznych.

Do zakresu kontroli należała ocena warunków sanitarno-higienicznych wytwarzania i sprzedaży produktów oraz ich prawidłowego znakowania a także kontrola dokumentacji potwierdzającej bezpieczeństwo zdrowotne wprowadzanych do obrotu przedmiotów użytku.

Ponadto w 2019 r. pobrano do badań laboratoryjnych 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Zakres badań obejmował migrację metali szkodliwych dla zdrowia (ołowiu i kadmu) oraz określenie cech organoleptycznych w kontakcie z żywnością. Próbki zostały pobrane i zbadane zgodnie z planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli i monitoringu.

Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością nie mogą powodować nieakceptowalnych zmian w składzie żywności ani pogorszenia jej cech organoleptycznych. Przeprowadzone badania wykazały, że pobrane próbki spełniają wymagania sanitarne.

Działania podejmowane w ramach systemu RAPEX – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Kosmetykach.

W 2019 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie otrzymała 2 powiadomienia o potencjalnie niebezpiecznych produktach kosmetycznych mogących znajdować się w obrocie. W żadnym z obiektów wprowadzających kosmetyki do obrotu na terenie powiatu działdowskiego nie potwierdzono obecności produktu będącego przedmiotem powiadomienia.

Ocena jakości żywienia w wybranych zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego

Do zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego należą m.in. stołówki w przedszkolach, szkołach, domach dziecka i domach opieki osób starszych. W tych placówkach żywienie odbywa się zgodnie z ułożonym jadłospisem.

Podobnie jak w 2018 r. nasze działania były nakierowane na ocenę jakości żywienia oraz dożywiania dzieci i młodzieży w placówkach systemu oświaty. W tym celu przeprowadzono analizę 70 jadłospisów stosując metodę oceny teoretycznej oraz

2 jadłospisów w oparciu o dokumentację raportów magazynowych (ocena dekadowa). Poddano ocenie sposób żywienia w przedszkolach i w stołówkach szkolnych oraz jadłospisy dożywiania w szkołach. W toku przeprowadzonych czynności ustalono, że podczas planowania jadłospisów kierowano się zaleceniami Instytutu Żywności i Żywienia. Ważnym elementem w żywieniu dzieci i młodzieży było podawanie surowych warzyw i owoców. W przypadkach drobnych nieprawidłowości przekazywano odpowiednie zalecenia i udzielano wskazówek na temat układania jadłospisów.

Szkoły, przedszkola i punkty przedszkolne, które nie posiadają warunków do przygotowywania posiłków korzystają z usług cateringowych. Dotyczy to głównie dożywiania w szkołach oraz żywienia w punktach przedszkolnych. W 2019 r. z tej formy usług korzystały 23 szkoły oraz 16 punktów przedszkolnych i przedszkoli (w 2018 r. odpowiednio 19 i 14).

W rejestrze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajduje się 6 sklepików szkolnych. W 2019 r. nastąpiły dalsze pozytywne zmiany w doborze produktów sprzedawanych w sklepikach szkolnych, miejsce niezdrowej wysoko przetworzonej żywności zajęły zdrowe przekąski, orzeszki, nasiona, świeże i suszone owoce, produkty mleczne, soki, napoje niegazowane i kanapki z warzywami.

Ponadto przeprowadzono 14 kontroli bloków żywienia w placówkach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży. W 2019 r. ważnym elementem przeprowadzanych kontroli były działania informacyjne i edukacyjne dotyczące zasad racjonalnego żywienia. W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 2 mandaty na kwotę 350 zł.

W nielicznych przypadkach organizatorzy wypoczynku korzystali z usług cateringowych świadczonych przez zakłady gastronomiczne znajdujące się pod stałym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie.

Nadzór nad suplementami diety

Suplementy diety zgodnie z ustawową definicją są środkami spożywczymi, ich sprzedaż może być prowadzona w obiektach obrotu żywnością, w aptekach oraz przez Internet.

W ramach nadzoru nad suplementami diety, podczas kontroli przeprowadzanych w obiektach oferujących do sprzedaży te produkty, oceniono warunki sprzedaży oraz prawidłowość znakowania produktów. Zgodnie z planem badań i monitoringu, w 2019 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie oceniła prawidłowość

znakowania 10 suplementów diety znajdujących się w obrocie. W 2019 r. zakwestionowano znakowanie 1 spośród 10 ocenionych produktów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie monitoruje sprzedaż suplementów diety „na odległość” prowadzoną przez przedsiębiorców powiatu działdowskiego, przede wszystkim w aspekcie właściwej prezentacji produktów.

HIGIENA PRACY

Nadzór sanitarny nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy

Celem sprawowanego nadzoru jest wzmocnienie ochrony zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy oraz zapobieganie powstawaniu chorób związanych z warunkami pracy.

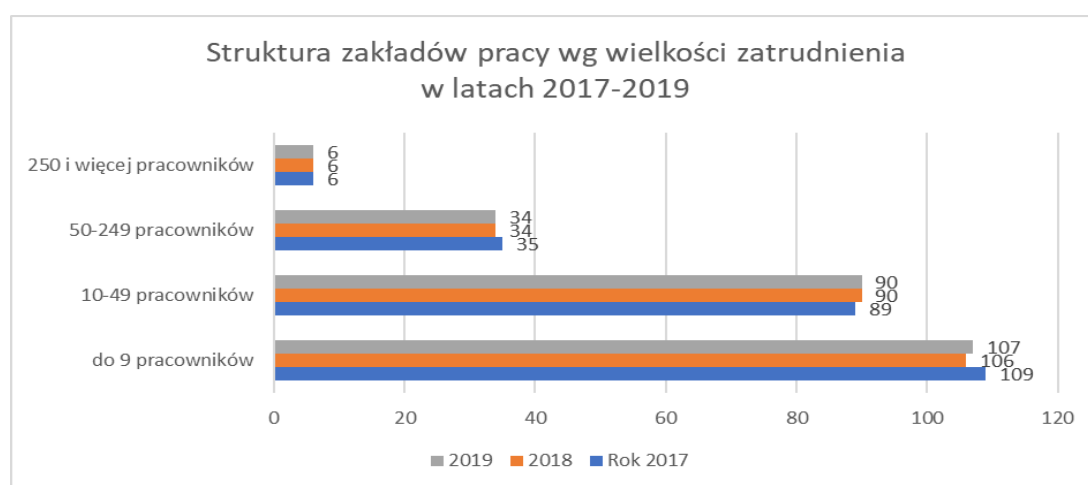
Jednostki Państwowej Inspekcji Sanitarnej szczebla powiatowego realizują zadania określone w wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny pracy w danym roku objętym sprawozdawczością.

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego w 2019 r. realizowano następujące zagadnienia:

- nadzór nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 oraz produktami biobójczymi;
- nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennymi w środowisku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem pracowników narażonych na pracę z lekami cytostatycznymi, które w swym składzie zawierają substancje rakotwórcze (zadanie realizowane w latach 2019-2020);
- nadzór nad narażeniem na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy;
- nadzór nad warunkami pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników wykonujących prace związane z narażeniem na hałas, drgania mechaniczne, chemiczne zanieczyszczenia powietrza oraz pyły;
- nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych; monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków zastępczych;
- prowadzenie spraw dotyczących chorób zawodowych.

W 2019 r. w ewidencji Sekcji Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajdowało się 237 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 8.487 pracowników (stan na dzień 31.12.2019 r.). Dla porównania w 2018 r. w 236 zakładach pracę wykonywało 8.340 pracowników. Największą liczbę przedsiębiorstw, podobnie jak w 2018 r., stanowiły małe zakłady pracy, zatrudniające do 9 pracowników (45,1%). Podobnie tak jak w 2018 r. najwięcej osób pracowało w przedsiębiorstwach zatrudniających od 50 do 249 pracowników (42,1 %).

Wykres nr 14

Struktura zatrudnienia w powiecie działdowskim w 2019 r.

Kategoria zakładu pracy wg kryterium liczby osób zatrudnionych	Liczba zakładów pracy	Liczba pracowników
zakłady zatrudniające 250 i więcej pracowników	6	2.520
zakłady zatrudniające od 50 do 249 pracowników	34	3.577
zakłady zatrudniające 10-49 pracowników	90	1.895
zakłady zatrudniające do 9 pracowników	107	495
Razem:	237	8.487

W 2019 r. nadzorem sanitarnym objęto 61,2 % zewidencjonowanych zakładów pracy (2018 r. – 61,4%). Przeprowadzono 154 kontrole sanitarne w 145 obiektach.

Zakłady pracy, w których na stanowiskach pracy występują przekroczenia dopuszczalnych normatywów higienicznych oraz zakłady pracy, w których występuje narażenie na czynniki

rakotwórcze kontrolowane są z częstotliwością 1 raz w roku kalendarzowym. Pozostałe natomiast w zależności od zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy – co 2 lata.

Podczas kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy; wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy; przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich; występowania czynników rakotwórczych w środowisku pracy; narażenia na działanie szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, wprowadzania do obrotu i stosowania produktów biobójczych, niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w tym prekursorów narkotyków, oceny ryzyka zawodowego, przestrzegania oraz zapewnienia odpowiedniego systemu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Do najczęściej występujących uchybień w skontrolowanych zakładach pracy, należały:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy oraz
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń socjalnych.

Działalność kontrolna

Rok	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba wydanych decyzji
2009	134	181	80
2010	136	166	62
2011	138	184	76
2012	135	171	51
2013	153	168	33
2014	152	167	47
2015	149	162	29
2016	156	176	44
2017	139	153	37
2018	145	154	22
2019	145	154	25

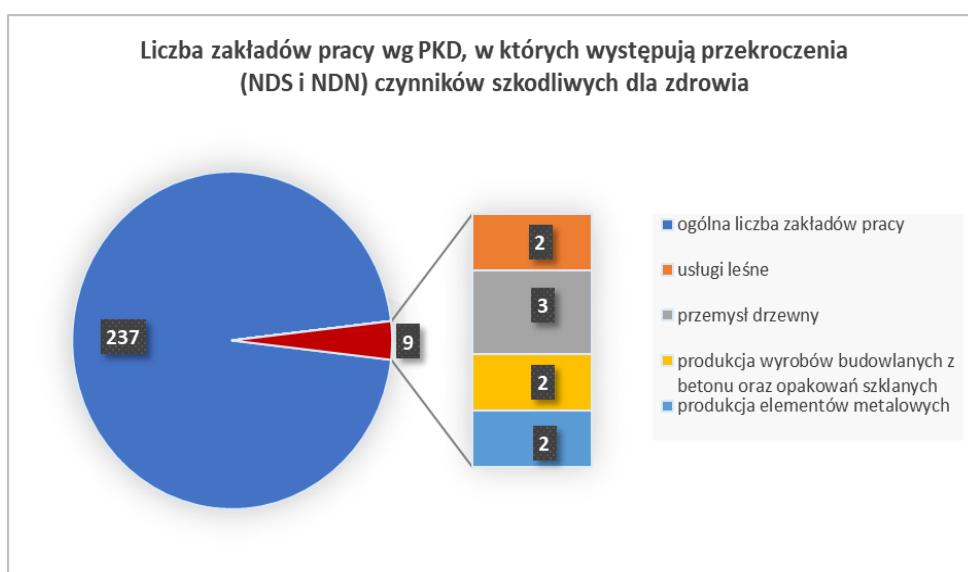
Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące na stanowiskach pracy

W wyniku przeprowadzonych badań oraz pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy ustalono, że w warunkach przekroczeń NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) i NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie) pracowały 104 osoby w 9 zakładach pracy (wykres nr 15).

Podobnie jak w 2019 r. przekroczenia normatywów higienicznych dotyczyły głównie narażenia na hałas (ok. 98% narażonych). Ponadto stwierdzono również narażenie na ponadnormatywne stężenie pyłów. W jednym zakładzie pracy występowało narażenie łączne – oddziaływanie na pracownika więcej niż jednego czynnika szkodliwego jednocześnie lub kolejno, podczas jednej zmiany roboczej. Narażenie łączne dotyczyło 2 pracowników, którzy byli jednocześnie narażeni na ponadnormatywny hałas i pył drewna.

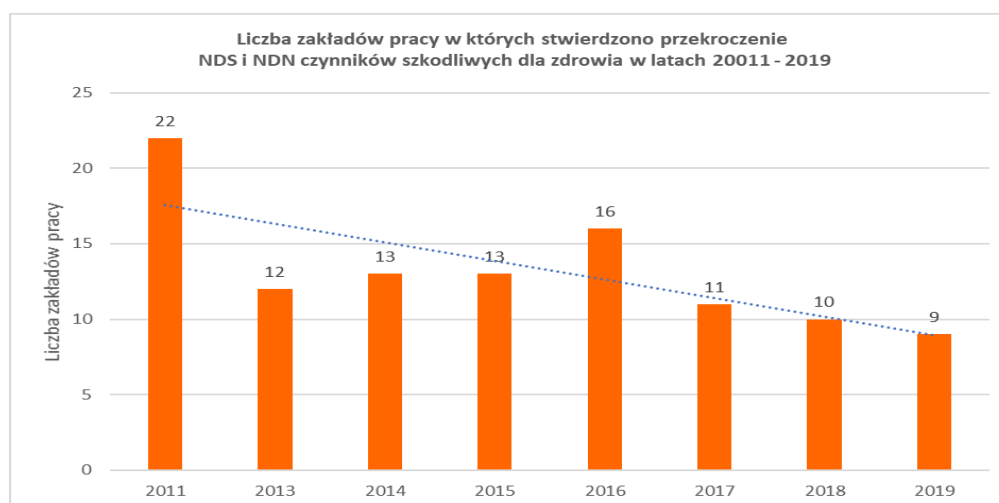
Zgodnie z opracowaniem Centralnego Instytutu Ochrony Pracy, hałas jest najpowszechniej występującym czynnikiem szkodliwym i uciążliwym środowiska pracy w Polsce. Długotrwała ekspozycja na hałas może powodować uszkodzenie narządu słuchu, ponadto może być czynnikiem wywołującym stres i różne dolegliwości zdrowotne. Należy zauważyć, że w rejestrach chorób zawodowych prowadzonych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Działdowie nie odnotowano przypadków występowania ubytku słuchu spowodowanego hałasem jako choroby zawodowej.

Wykres nr 15

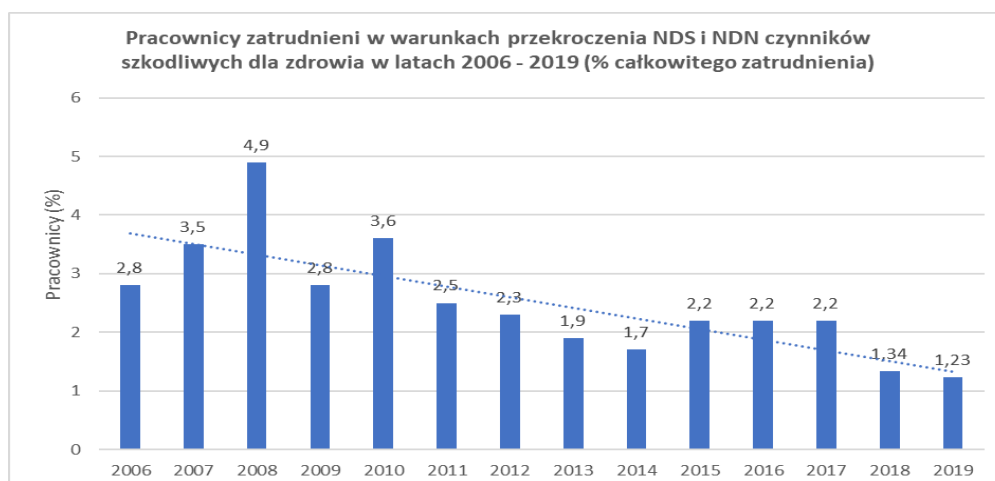

Z posiadanych przez PSSE danych wynika, że w zakładach pracy powiatu dziadowskiego (pomimo obserwowanej zmienności) systematycznie zmniejsza się liczba zakładów pracy, w których stwierdzone są przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia (wykres nr 16) oraz utrzymuje się zarysowana w 2011 r. tendencja spadkowa liczby pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia (wykres nr 17).

Wykres nr 16

Wykres nr 17

Pracodawcy podejmują działania mające na celu ograniczenie narażenia na działanie czynników szkodliwych, które polegały na: wprowadzeniu rozwiązań organizacyjno-technicznych polegających na stosowaniu ekranów oddzielających źródło hałasu od pozostałej części pomieszczenia lub obudów dźwiękochłonnych, wymianie zużytego parku

maszynowego na nowy (w tym modernizacja), automatyzacji i hermetyzacji procesów produkcyjnych, wyciszeniu urządzeń, systematycznym dokonywaniu przeglądów technicznych i konserwacji maszyn oraz urządzeń, instalacji nowoczesnych systemów ochron zbiorowych (wentylacji i odciągów), zapewnieniu pracownikom odpowiednio dobranych, atestowanych środków ochrony indywidualnej, skrócenia czasu ekspozycji pracowników na czynniki szkodliwe poprzez zastosowanie rotacji pracowników i przerw w pracy, monitorowaniu poziomu narażenia poprzez wykonywanie pomiarów środowiska pracy, objęciu pracowników ekspozowanych na czynniki szkodliwe specjalistycznymi badaniami lekarskimi.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie prowadzi postępowanie administracyjne w celu obniżenia poziomu czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w 3 zakładach, w tym jedna decyzja została wydana w 2015 r., a druga w 2017 r.

Przedsiębiorcy zobowiązani zostali do wyeliminowania lub obniżenia do możliwie najniższego poziomu stwierdzonych przekroczeń, opracowania lub aktualizacji i wprowadzenia programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia oraz przedstawienia krótkoterminowych planów poprawy warunków pracy. W związku z uzyskaną poprawą w 2019 r. zakończono postępowanie w 2 zakładach.

Przekroczenia NDS/NDN czynników szkodliwych, wg działów PKD

PKD	Opis działu	Przekroczenia NDS i NDN			
		Hałas	Pył	Czynniki chemiczne	Wibracja
02	Usługi leśne	2	-	-	-
16	Przemysł drzewny	3	1	-	-
23	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu oraz opakowań szklanych	2	-	-	-
25	Produkcja elementów metalowych	2	-	-	-

Nadzór nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami oraz prekursorami narkotyków

W powiecie działdowskim 159 zakładów stosuje w produkcji niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym 11 zakładów stosuje prekursory narkotyków, tj. kwas solny, kwas siarkowy, aceton i toluen.

W ramach nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono 104 kontrole. Nadzorem objęto zarówno podmioty gospodarcze stosujące substancje i ich mieszaniny jak i podmioty wprowadzające je do obrotu.

W 2019 r. nieprawidłowości stwierdzono w jednym zakładzie i dotyczyły magazynu, w którym przechowywane są niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny. Poprawę uzyskano w wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego.

Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy

Na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2019 r. ustalono, że w 16 zakładach pracy w procesie pracy występowały czynniki rakotwórcze (2018 r. - 14).

W warunkach kontaktu lub kontaktu z narażeniem na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy w 2019 r. zatrudnionych było 107 osób (2018 r. - 83).

Mówiąc o narażeniu pracowników na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, mamy na uwadze osoby pracujące na stanowiskach pracy, na których z różnych przyczyn nie można przeprowadzić pomiarów czynników szkodliwych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, bądź też wyniki przeprowadzonych badań mają wartość powyżej 0,1 NDS.

Natomiast praca w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, to praca, w czasie której przeprowadzane są pomiary czynników szkodliwych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a ich wyniki mają wartość poniżej 0,1 NDS.

W zakładach pracy powiatu działdowskiego, w procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, w pierwszej kolejności występuje narażenie na pyły drewna twardego. Natomiast do najczęściej występujących substancji chemicznych o działaniu rakotwórczym należy aldehyd mrówkowy.

W toku czynności kontrolnych w jednym zakładzie pracy stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów bhp na stanowiskach pracy, na których występuje narażenie na substancje o działaniu rakotwórczym. Nieprawidłowości dotyczyły:

- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi o działaniu rakotwórczym;
- braku rejestru pracowników narażonych na te substancje;
- nieprzekazania danych, do Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego i Państwowej Inspekcji Pracy, dotyczących narażenia pracowników na substancje chemiczne o działaniu rakotwórczym w środowisku pracy;
- braku okresowych szkoleń pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia.

Czynniki biologiczne w miejscu pracy

Narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne (wirusy, bakterie, grzyby, pasożyty) występowało w 66 zakładach pracy. Pracę w narażeniu na czynniki zaklasyfikowane do 2 i 3 grupy zagrożenia wykonywały 594 osoby w następujących działach gospodarki: rolnictwo, wylęg i hodowla drobiu, leśnictwo, przemysł spożywczy, służba zdrowia, zbieranie odpadów, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, usługi pogrzebowe, sprzedaż zboża, nasion i pasz oraz w laboratoriach.

W ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi przeprowadzono 46 kontroli, podczas których nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych (podobnie jak w 2018 r.).

Należy zauważyć, że wzrasta świadomość pracodawców na temat ryzyka stwarzanego przez czynniki biologiczne w środowisku pracy. We wszystkich zakładach pracy skontrolowanych w 2019 r. zostały wdrożone środki zapobiegawcze wynikające z dokumentacji oceny ryzyka zawodowego, w celu ochrony pracowników przed zagrożeniami biologicznymi.

Nadzór nad przestrzeganiem zakazu produkcji i wprowadzania do obrotu środków zastępczych tzw. dopalaczy

Do obowiązków Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie należy realizacja zadań w zakresie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu art. 4 pkt 11a i 27 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

W myśl obowiązujących przepisów do postępowań w sprawach wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub

nowych substancji psychoaktywnych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, a osoby wytwarzające i wprowadzające do obrotu środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne podlegają odpowiednim sankcjom administracyjnym.

W 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie nie prowadził postępowań dotyczących orzekania o przypadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczenia produktów, co do których organ uzyskał pewność, że stanowią one środek zastępczy lub nową substancję psychoaktywną.

Kontrole sanitarne w zakresie przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych nie są kontrolami planowanymi, gdyż nie istnieją formalnie podmioty prowadzące taką działalność. Właściwy państwowy inspektor sanitarny działa w ww. zakresie tylko w przypadku podejrzenia, iż w obiekcie zakaz ten nie jest przestrzegany (na skutek powziętych informacji o przypadkach zatruc, informacji od organów ścigania, na podstawie zgłoszeń obywateli, doniesień prasowych, jak również własnych obserwacji).

Mając na uwadze, że najbardziej skuteczną metodą walki z tzw. „dopalaczami” jest profilaktyka, pracownicy PSSE w Działdowie we współpracy z Policją, podobnie jak w roku poprzednim, prowadzili na terenie powiatu działdowskiego zajęcia edukacyjne z uczniami, rodzicami, nauczycielami, pedagogami, a także pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Ponadto w 2019 r. w szkołach średnich zostały przeprowadzone zajęcia przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej nt. uzależnień, w tym szkodliwości używania tzw. „dopalaczy”.

Choroby zawodowe

W ujęciu lekarsko-prawnym za chorobę zawodową uważa się chorobę określoną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub sposobem wykonywania pracy.

W 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej (w branży rolnictwo) w związku z zachorowaniem na astmę oskrzelową i alergiczny nieżyt nosa.

W wyniku przeprowadzonego postępowania administracyjnego w 2019 r. wydano 1 decyzję administracyjną o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W 2019 r. wpłynęły 2 zgłoszenia dotyczące podejrzenia choroby zawodowej u pracowników lub byłych pracowników.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie skontrolował i ocenił stan sanitarny placówek edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych, sprawował nadzór nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania oraz higieny wypoczynku i rekreacji.

Informacje ogólne

W 2019 r. w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajdowało się 70 stałych placówek przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, w tym:

- 2 żłobki;
- 2 kluby dziecięce;
- 21 przedszkoli;
- 28 szkół podstawowych;
- 4 zespoły szkół, w ramach których funkcjonowały: 2 przedszkola, 3 szkoły podstawowe, 2 licea ogólnokształcące i 1 ponadgimnazjalna szkoła branżowa;
- 1 Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, 1 Niepubliczna Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy i 1 Warsztaty Terapii Zajęciowej;
- 1 szkoła muzyczna;
- 1 Centrum Kształcenia Ustawicznego;
- 6 placówek wychowania pozaszkolnego, w tym: 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze, 4 świetlice socjoterapeutyczne,
- 2 ośrodki wypoczynkowe dla dzieci i młodzieży.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem warunków sanitarno-higienicznych w placówkach dla dzieci i młodzieży, skontrolowano wszystkie obiekty stałe oraz 69 turnusów wypoczynku.

Przeprowadzono 159 kontroli, wystawiono 11 decyzji administracyjnych w celu zapewnienia odpowiednich standardów higienicznych, w szczególności dotyczących pomieszczeń i wyposażenia w meble szkolne.

Z danych uzyskanych w toku przeprowadzonych kontroli wynika, że w szkołach wszystkich typów kształciło się 6.763 uczniów, wychowaniem przedszkolnym objęto 1.627 dzieci, natomiast do placówek opiekuńczych (żłobki i kluby dziecięce) uczęszczało 90 dzieci w wieku do lat trzech.

Ergonomia mebli w szkołach i przedszkolach

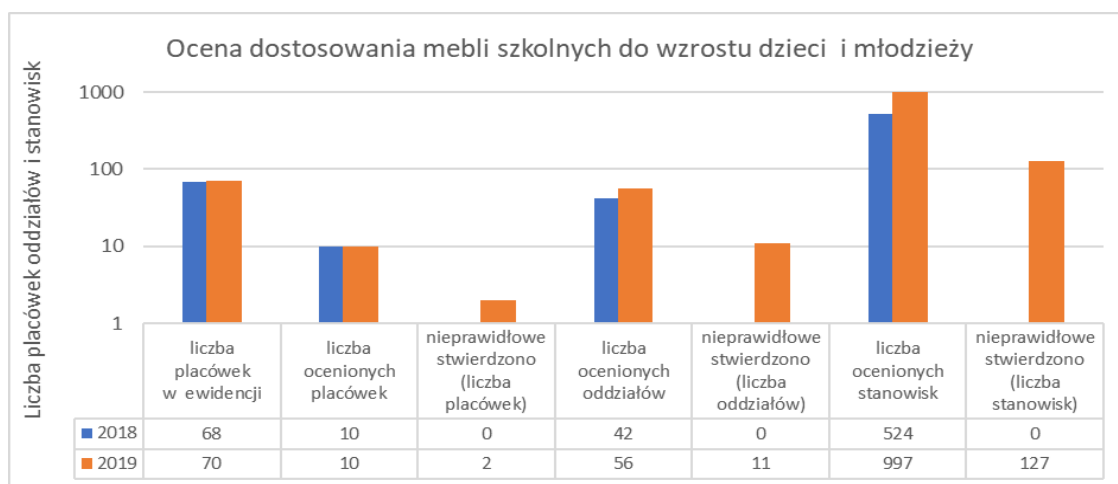
Zdaniem specjalistów niewłaściwie dobrane stanowisko pracy ucznia (ławka i krzesło niedostosowane do wzrostu ucznia) przyczyniają się w istotny sposób do rozwoju i utrwalenia się nawyku nieprawidłowej postawy oraz sprzyjają rozwojowi wady.

Należy zwrócić uwagę na utrwalającą się poprawę w zakresie wyposażenia szkół powiatu działowskiego w meble dostosowane do wzrostu uczniów i dzieci.

W celu zapewnienia odpowiednich warunków pracy ucznia w szkole, przeprowadzono ocenę dostosowania mebli edukacyjnych (krzesel i stolików) do wzrostu uczniów. Oceniono 997 stanowisk pracy ucznia w 10 placówkach. Badania wykazały, że 127 stanowisk nie spełniało wymogów ergonomii.

Nieprawidłowości stwierdzone w 2019 r. zostały usunięte w wyniku przeprowadzonego postępowania administracyjnego.

Wykres Nr 18

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych - prawidłowego przygotowania planów lekcji.

W ramach nadzoru nad warunkami higieny procesu nauczania przeprowadzono ocenę higieniczną wybranych tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych. Badania przeprowadzono w 32 placówkach, oceniono 371 oddziałów w szkołach podstawowych i zespołach szkół.

Nieprawidłowości w organizacji pracy uczniów nie stwierdzono, tygodniowe plany lekcji zostały opracowane z zachowaniem zasad higieny pracy umysłowej.

Warunki sanitarno-higieniczne prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Jednym z najważniejszych zagadnień z zakresu zdrowia publicznego jest zbyt mała aktywność ruchowa dzieci i młodzieży. Dlatego Państwowa Inspekcja Sanitarna przywiązuje szczególną uwagę do działań mających na celu promocję zdrowego i aktywnego stylu życia.

Zapewnienie właściwych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego jest przykładem dbałości o zdrowie i sprawność fizyczną dzieci i młodzieży szkolnej.

Poprawa warunków prowadzenia zajęć wychowania fizycznego:

- obecnie 22 szkoły posiadają szkolny zespół sportowy z boiskiem; szkolny zespół sportowy jest to zespół pomieszczeń składający się z sali gimnastycznej, szatni, pomieszczeń sanitarnych (z natryskami) i pomocniczych; szkolny zespół sportowy posiada 18 szkół podstawowych i 4 zespoły szkół, w szkołach tych kształci się 5.815 uczniów;
- 2 szkoły podstawowe posiadają sale zastępcze/rekreacyjne z boiskiem, do szkół uczęszcza 148 uczniów;
- 1 szkoła specjalna prowadzi tylko zajęcia rehabilitacyjne, do szkoły uczęszcza 21 uczniów;
- 3 szkoły podstawowe posiadają salę gimnastyczną z boiskiem, w szkołach kształci się 372 uczniów.

Oceniając warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego należy podkreślić, że w dalszym ciągu 5 szkół podstawowych posiada tylko boiska, w tych przypadkach uczniowie z konieczności ćwiczą na korytarzach lub korzystają z infrastruktury poza szkołą, w tych szkołach kształci się 407 uczniów.

Zapewnienie właściwych warunków utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania

Zapewnienie podstawowych środków umożliwiających utrzymanie higieny osobistej w placówkach dla dzieci i młodzieży ma istotne znaczenie w profilaktyce chorób zakaźnych. Podczas kontroli oceniono możliwość korzystania z bieżącej ciepłej wody, wyposażenie w przybory higieniczne (mydło w dozownikach, jednorazowe ręczniki papierowe do

osuszenia rąk lub przeznaczone do tego celu suszarki oraz papier toaletowy) a także sprawdzono czystość i porządek sanitariatów. Na ogół placówki starają się dbać o zachowanie należytych standardów. Stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte w trakcie kontroli lub niezwłocznie po jej zakończeniu.

Wszystkie placówki są zaopatrywane w wodę dobrej jakości z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Natomiast odprowadzanie ścieków odbywa się przeważnie do sieci kanalizacji sanitarnej, 3 szkoły posiadają przyszkolną ekologiczną oczyszczalnię ścieków, a 2 punkty przedszkolne i 6 szkół podstawowych odprowadza ścieki do bezodpływowych zbiorników typu szambo.

Ochrona terenów rekreacyjnych i sportowych przed zanieczyszczeniem przez zwierzęta

W celu zapewnienia higienicznych warunków korzystania z terenów rekreacyjnych i sportowych oraz placów zabaw, zostały one zabezpieczone przed zanieczyszczeniami (w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi). Wykonano ogrodzenia terenu, zabezpieczono piaskownice przykryciem w czasie przerw w użytkowaniu, wymieniono piasek w piaskownicach przed rozpoczęciem sezonu letniego, nałożono zakazy wprowadzania zwierząt na teren placówek.

Ocena sytuacji w zakresie opieki zdrowotnej

- 24 szkoły posiadają gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej;
- w 8 szkołach zapewniono profilaktyczną opiekę zdrowotną w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki;
- w 33 szkołach zapewniono opiekę pielęgniarską;
- 3 szkoły zapewniały opiekę lekarza stomatologa;
- żadna ze szkół nie zapewniała podstawowej opieki lekarskiej.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

W celu zapewnienia możliwości spożywania przynajmniej jednego ciepłego posiłku przez ucznia w godzinach lekcyjnych, 33 szkoły wprowadziły dożywianie dzieci.

W 2019 r. dożywianiem objęto 1.782 uczniów w wieku od 6 do 16 lat. Z posiłków dofinansowanych korzystało 1.026 uczniów.

Ponadto w 2 szkołach uczniowie mieli zapewnione drugie śniadanie (tą formą dożywiania objęto 53 uczniów) a w 3 szkołach 630 uczniów otrzymywało napój.

„Program dla szkół” w roku szkolnym 2019/2020 – program ma na celu promowanie wśród uczniów zdrowej diety poprzez udostępnianie dzieciom owoców, warzyw, mleka i produktów mlecznych.

W powiecie działdowskim w „Programie dla szkół” wzięło udział 28 szkół podstawowych i 3 zespoły szkół (szkoła podstawowa). Uczestniczyli w nim uczniowie klas I-V. Dzieci otrzymywały owoce, warzywa, mleko i produkty mleczne. Programem objęto 3.510 uczniów.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi - prowadzony jest w 1 szkole podstawowej i 1 zespole szkół, pozostałe placówki nie posiadają tych substancji.

W 2019 r. uzyskano poprawę stanu sanitarnego placówek nauczania i wychowania poprzez:

- przeprowadzenie remontów bieżących – w 33 placówkach;
- poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowe meble szkolne – w 5 placówkach;
- oddano do użytkowania zespół sportowy przy Szkole Podstawowej w Koszelewach.

Obiekty zarejestrowane w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie w 2019 r.:

- świetlica socjoterapeutyczna w Działdowie, ul. Zamkowa 6;
- klub dziecięcy *Przyjaciół Myszki Miko* w Malinowie (gm. Działdowo);
- żłobek Krasnoludek w Działdowie, ul. Malewskiej 4.

W 2019 r. zlikwidowane zostały n/w obiekty:

- punkt przedszkolny w Skurpiu (gm. Płońska);
- gimnazjum w Hartowcu (g. Rybno) i w Gródkach (gm. Płońska);
- zespół szkół w Gródkach (gm. Płońska);
- sala urodzinowa w Działdowie, ul. Katarzyny.

Należy zaznaczyć, że pomimo stwierdzanych uchybień stan sanitarny nadzorowanych obiektów z roku na rok ulega systematycznej poprawie. Dyrektorzy placówek przy

współdziałanie władz samorządowych, w miarę dostępnych środków finansowych, wykonują prace remontowo-budowlane i uzupełniają wyposażenie.

Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży

W sezonie letnim 2019 r. na terenie powiatu działdowskiego zorganizowane były 73 turnusy letniego wypoczynku. Na koloniach i obozach pod namiotami wypoczywało 3.574 dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. W ramach nadzoru nad letnim wypoczynkiem dzieci i młodzieży przeprowadzono 58 kontroli, skontrolowano 58 turnusów.

W czasie ferii zimowych w powiecie działdowskim zorganizowano 2 formy zimowego wypoczynku w miejscu zamieszkania. Były to zajęcia świetlicowe, plenerowe i jednodniowe wycieczki. Z tej formy wypoczynku skorzystało 80 dzieci w 2 placówkach.

W czasie trwającego wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej nie zanotowano przypadków zbiorowych zatruc pokarmowych i nie zachodziła potrzeba interwencji w kwestii zapewnienia właściwych warunków sanitarno-higienicznych.

PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

Do zakresu zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie należy inicjowanie, organizowanie i koordynacja działań oświatowo-zdrowotnych nakierowanych na promocję zdrowia i zdrowego stylu życia oraz profilaktykę chorób zakaźnych i niezakaźnych.

Podkreślenia wymaga, że kształtowanie umiejętności samodzielnego wyboru zachowań sprzyjających zachowaniu zdrowia odbywa się poprzez edukację zdrowotną w środowisku rodzinnym, rówieśniczym i szkolnym oraz że edukacja zdrowotna została przyjęta za jeden z celów Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

Podobnie jak w latach ubiegłych realizowano programy o zasięgu krajowym inicjowane przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz programy o zasięgu wojewódzkim inicjowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie.

W 2019 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie uczestniczyła w realizacji następujących programów i interwencji nieprogramowych z zakresu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia :

Profilaktyka chorób zakaźnych oraz zatruc i zakażeń pokarmowych:

- zapobieganie HIV/AIDS (kampania medialna),

- zapobieganie wściekliznie,
- profilaktyka chorób odkleszczowych,
- zapobieganie zatruciom grzybami,
- profilaktyka antybiotykoterapii,
- profilaktyka grypy.

Propagowanie zdrowego stylu życia:

- edukacja w zakresie szkodliwości palenia, realizacja *Programu Ograniczenia Następstw Palenia Tytoniu - Czyste powietrze wokół nas; Bieg po zdrowie*,
- kształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych dzieci, *Moje dziecko idzie do szkoły*
- *Kampania Zdrowe Wakacje*,
- Światowy Dzień Zdrowia,
- przeciwdziałanie uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych, realizacja programu ARS czyli jak dbać o miłość.

Profilaktyka wybranych chorób niezakaźnych:

- kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej, realizacja programu „*Trzymaj Formę*”,
- Profilaktyka nowotworowa *Wybierz życie – pierwszy krok*.

Aktualnie z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego wojewódzkie i powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne realizują w całym kraju następujące długofalowe programy edukacyjne:

- zakażenia HIV,
- trzymaj formę,
- ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu.

Wybrane programy realizowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Działdowie.

Do priorytetów w obszarze promocji zdrowia należy realizacja zadań z zakresu *profilaktyki palenia tytoniu*. Działania skierowane do różnych grup społecznych mają na celu zwiększenie świadomości na

temat zdrowotnych skutków palenia tytoniu, zwiększenie odsetka osób niepalących, jak również edukację dzieci i młodzieży.

Jak podaje Ministerstwo Zdrowia w latach 80 palenie wyrobów tytoniowych deklarowało ok. 42% społeczeństwa polskiego. Od tego czasu odsetek osób codziennie palących tytoń zmniejszył się w Polsce z 31% w 2011 r. do 21% w 2019 r.

Nadal więc potrzebne są działania edukacyjno-informacyjne prowadzące do ograniczenia palenia tytoniu, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

Podobnie jak w latach ubiegłych w 2019 r. w powiecie działdowskim realizowano programy edukacyjne adresowane do dzieci, młodzieży i dorosłych: *Czyste powietrze wokół nas* – kierowany do dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, ich rodziców i opiekunów. W 2019 r. program realizowano w 14 placówkach, działaniami objęto 588 uczniów.

Ponadto kontynuowano realizację programu profilaktyki antytytoniowej „*Bieg po zdrowie*”, który jest skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych. W powiecie działdowskim program ten realizuje 11 placówek, działaniami objęto 304 uczniów i 192 rodziców.

W celu zwrócenia uwagi opinii publicznej na zagrożenia dla zdrowia wynikające z używania tytoniu, w 2019 roku w powiecie działdowskim zorganizowano akcje edukacyjne w związku z obchodami Światowego Dnia Bez Papierosa i uczestniczono w ogólnopolskiej akcji Rzuć Palenie Razem z Nami.

Dzieci i młodzież aktywnie włączają się w organizację zabaw sportowych, happeningów, występów artystycznych, uczestniczą w konkursach, grach, warsztatach, przygotowują wystawy i gazetki o tematyce antytytoniowej.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie w toku czynności kontrolnych przeprowadzali ocenę w zakresie przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów w obiektach użyteczności publicznej, zakładach opieki zdrowotnej, szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, zakładach pracy oraz zakładach gastronomicznych (w 2019 r. skontrolowano 570 obiektów) nie stwierdzając nieprawidłowości.

Zapobieganie HIV/AIDS

Problem HIV/AIDS wciąż jest aktualny, ponieważ liczba zakażeń wirusem HIV w Polsce systematycznie wzrasta.

Według danych Krajowego Centrum ds. AIDS od wykrycia w Polsce pierwszego zakażenia w 1985 r. do 31 sierpnia 2019 r. zarejestrowano 24.908 przypadków zakażeń HIV. Jednak według szacunków Krajowego Centrum ds. AIDS, w Polsce żyje ok. 20 tys. osób z HIV co oznacza, że wiele z nich nie wie o swoim zakażeniu. Osoby te mogą nieświadomie zakażać innych.

W dniu 1 grudnia obchodzimy Światowy Dzień AIDS, święto zostało ustanowione z inicjatywy Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w związku z szybkim rozprzestrzenianiem zakażeń HIV w wielu krajach.

W tym dniu nasza uwaga zwrócona jest na problemy ludzi, którzy zmagają się z zakażeniem i chorobą. Ważnym elementem Światowego Dnia Walki z AIDS jest przekazywanie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń wirusem HIV, zachęcanie do wykonania nieodpłatnych badań w kierunku HIV oraz propagowanie wierności partnerskiej.

W ramach tegorocznych obchodów w powiecie działdowskim zorganizowano konferencję na temat profilaktyki *HIV/AIDS* w Szkole Podstawowej w Księżym Dworze z udziałem funkcjonariuszy Policji, przedstawicieli Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Płońnicy, Urzędu Miasta w Działdowie oraz młodzieży szkolnej. W konferencji uczestniczyły 102 osoby.

Ponadto przeprowadzono zajęcia dla uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie profilaktyki *HIV/AIDS*, w których uczestniczyły 123 osoby.

„Trzymaj Formę”

Program jest inicjatywą propagującą zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Jego głównym celem jest promocja zbilansowanej diety połączonej z codzienną aktywnością fizyczną.

Państwowa Inspekcja Sanitarna wspiera działania uczestników poprzez dostarczanie materiałów edukacyjnych oraz organizację porad i szkoleń dot. realizacji programu. W 2019 r. program realizowano w 20 szkołach podstawowych. W programie wzięło udział 2.303 uczniów.

„ARS, czyli jak dbać o miłość”

Program edukacyjny pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość” jest skierowany do uczniów szkół średnich. Młodzież

w wieku dorastania jest narażona na zachowania zagrażające zdrowiu, do których należą: palenie papierosów, picie alkoholu oraz zażywanie narkotyków i dopalaczy, a także przypadkowe kontakty seksualne.

Głównym celem programu jest ograniczenie zachowań ryzykownych i szkodzących zdrowiu, także w kontekście przyszłych ról rodzicielskich.

W 2019 roku w powiecie działowskim w programie uczestniczyło 7 szkół ponadgimnazjalnych, w zajęciach wzięło udział 1.406 uczniów.

Z przeprowadzanych ewaluacji programu wynika, że uczniowie wykazują duże zainteresowanie wiedzą z zakresu profilaktyki uzależnień.

„Moje dziecko idzie do szkoły”

Celem przedsięwzięcia jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat wybranych zagadnień zdrowego stylu życia. Uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych dzieci oraz przekonanie ich o słuszności działań profilaktycznych podejmowanych w szkole i w domu. Przekazywano rodzicom informacje na temat zasad racjonalnego żywienia dzieci oraz znaczenia drugiego śniadania, zasad właściwego doboru plecaka, oraz zasad prawidłowego doboru mebli do nauki. Każdy uczestnik zajęć otrzymał broszurę poświęconą zagadnieniom związanym ze zdrowiem dzieci w wieku wczesnoszkolnym.

W akcji uczestniczyły 3 szkoły podstawowe oraz 2 przedszkola, w zajęciach edukacyjnych uczestniczyło 205 rodziców dzieci, które rozpoczęły naukę w pierwszych klasach szkół podstawowych w roku szkolnym 2019/2020 oraz dzieci przygotowujących się do rozpoczęcia nauki w przyszłym roku.

Wybierz życie – pierwszy krok

Program edukacyjny skierowany do uczniów szkół średnich, którego celem jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy.

Uczniowie zdobywają wiedzę na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu.

W 2019 r. program realizowało 5 szkół ponadpodstawowych. W zajęciach uczestniczyło 172 uczniów i 38 rodziców.

Akcja „Zdrowe Wakacje”

Pracownicy PSSE w Działdowie wspólnie z funkcjonariuszami Policji, podczas letniego wypoczynku dzieci i młodzieży, promowali ideę zdrowego stylu życia oraz wskazywali alternatywne formy spędzania czasu. Dużą uwagę poświęcono zagadnieniom profilaktyki chorób odkleszczowych.

Ważnym ogniwem w łańcuchu naszych działań było rozdawnictwo materiałów informacyjno-edukacyjnych. W zajęciach edukacyjnych uczestniczyło 493 wypoczywających uczniów.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do ważnych czynników, które mają wpływ na stan sanitarny należy działalność inwestycyjna polegająca na planowaniu i wykonawstwie obiektów budowlanych.

Zakres działań zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Do zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy w szczególności:

- opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- wydawanie opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- uczestniczenie w odbiorach obiektów przekazywanych do użytkowania;
- uczestniczenie w kontrolach obiektów w trakcie realizacji;
- wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- realizowanie zadań wynikających z rozporządzenia Ministra Edukacji dotyczących innych form wychowania przedszkolnego.

Ogółem w 2019 r. wydano 269 opinii i uzgodnień (zajęte stanowiska) oraz 111 decyzji płatniczych. Przeprowadzono 66 kontroli, w tym 2 kontrole w trakcie realizacji oraz 7 wizji lokalnych.

Liczba zajętych stanowisk dotyczących		
Wyszczególnienie	Ogółem	w tym negatywnie
Opinie dot. uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	5 5 opinii	0
Opinie dotyczące opiniowania dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko	12 7 opinii 3 pisma (2 postanowienia)	0
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby-co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	70 -53 opinii brak potrzeby - 10 pism -7 opinii istnieje potrzeba	0
Opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	36 14 opinii 19 pism (3 postanowienia)	0
Opinie dot. uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higieniczno-zdrowotnych	82 54 opinie 25 pism (3 decyzje umarzające)	0
Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego	64 57 opinii (2 pisma, 5 decyzji umarzających)	0
Razem	269	0

Uczestniczenie w odbiorach obiektów przekazywanych do użytkowania.

W 2019 r. uczestniczono w 57 odbiorach obiektów, w tym 8 odbiorach obiektów żywnościowych. Wydano 57 opinii sanitarnych (w tym 35 opinii z art. 56 Prawo budowlane) oraz 5 decyzji administracyjnych umarzających, dotyczących dopuszczenia obiektu do użytkowania.

Ważne inwestycje zlokalizowane w powiecie działdowskim zgłoszone do odbioru w 2019 r.:

- rozbudowa zakładu przetwórstwa rybnego w Nicku, gm. Lidzbark;
- budynek stacji paliw w Działdowie, przy ul. Rydygiera;
- budynek usługowo-handlowy w Lidzbarku, przy ul. Zieluńskiej (lokale handlowe branży przemysłowej – sprzedaż art. RTV, sportowych, kosmetycznych, odzieży, papierniczych, zabawek oraz lokale usług krawieckich i złotniczych);
- budynek handlowy w Działdowie, przy ul. Grunwaldzkiej (market spożywczy sieci LIDL, sprzedaż artykułów spożywczych i przemysłowych w systemie samoobsługowym);
- klub dziecięcy w Malinowie, gm. Działdowo. (klub przeznaczony dla 23 dzieci w wieku od 1 do 3 lat);
- zmiana sposobu użytkowania lokalu handlowego na pomieszczenia przeznaczone dla grupy żłobkowej oraz kuchni przy istniejącym przedszkolu niepublicznym w Działdowie, przy ul. Małewskiej 4 (przedszkole niepubliczne przeznaczone jest dla 68 dzieci, projektowana grupa żłobkowa przeznaczona jest dla 20 dzieci w wieku do 3 lat, posiłki dla dzieci przygotowywane w zrealizowanej kuchni);
- pracownia i laboratoria szkolne ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych wraz z modernizacją i wyposażeniem Szkoły Podstawowej w miejscowości Płońnica (dwie sale edukacyjne dla 39 uczniów);
- sala sportowa przy SP w Koszelewach, gm. Rybno (sala sportowa o powierzchni 162,81 m² z zapleczem higieniczno-socjalnym dla uczniów szkoły podstawowej przeznaczona do prowadzenia zajęć w-f oraz zajęć sportowych pozalekcyjnych);
- modernizacja stadionu miejskiego w Lidzbarku, przy ul. Lipowej (budowla sportowa przeznaczona dla społeczności lokalnej do rozgrywania zawodów różnych dyscyplin sportowych);
- dostosowanie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Płońnicy do nowoczesnej działalności kulturalnej ukierunkowanej na działania kulturotwórcze w Domu Pracy Twórców w Płońnicy (miejsce spotkań i działań społeczności lokalnej, liczba uczestników do 85 osób);
- rozbudowa i przebudowa budynku biurowego w Działdowie, przy ul. Męczenników 11 (rozbudowa siedziby PLW w Działdowie o pomieszczenia biurowe, szatnię, pomieszczenia przyjęcia próbek);
- ścieżka edukacyjna wokół jeziora w Rybnie (długość ścieżki 880 m, szerokość 3 m);
- kompostownia odpadów ulegających biodegradacji w Zakrzewie, gm. Działdowo (7 tuneli kompostowania intensywnego o pojemności od 250 do 280 m³, wyposażonych w system doprowadzania wody i odprowadzania odcieków technologicznych, rozbudowa budynku zaplecza technicznego o garaż dwustanowiskowy i sterownię wraz z przebudową instalacji wodno-kanalizacyjnej i elektrycznej);
- targowisko w Rybnie, przy ul. Ogrodowej;
- zespół pawilonów handlowych w Działdowie, przy ul. Męczenników (sprzedaż art. przemysłowych, RTV i AGD).

Uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W 2019 r. wydano 14 opinii sanitarnych, 3 postanowienia i 19 pism przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Uzgodnienia dotyczyły budowy:

- fermy drobiu w miejscowości Cibórz poprzez zmianę sposobu użytkowania budynku magazynu na budynek inwentarski, gmina Lidzbark, przeznaczonego do chowu kur niosek o maksymalnej liczbie stanowisk 43 320 sztuk, to jest 173,28 DJP w systemie chowu klatkowego;
- dwóch obiektów do chowu trzody chlewnej o obsadzie 1000 sztuk tuczniaka każdy (łącznie 280 DJP) w systemie rusztowym w miejscowości Jabłonowo, gmina Płońnica;
- budynku inwentarskiego przeznaczonego do chowu trzody chlewnej o obsadzie 83 DJP, wraz z infrastrukturą w miejscowości Rumian, gm. Rybno;
- instalacji do produkcji peletu w miejscowości Tuczki, gmina Rybno;
- elektrowni fotowoltaicznej „Żabiny” o mocy wytwórczej do 1MW wraz z techniczną infrastrukturą towarzyszącą, gm. Rybno;
- elektrowni fotowoltaicznej „Tuczki” w obrębie Tuczki, gm. Rybno, składającej się z wolnostojących paneli fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w tym przyłączem energetycznym i stacją transformatorową;
- elektrowni fotowoltaicznej „Prusy 1”, „Prusy 2”, „Prusy 3” o mocy wytwórczej do 1MW wraz z techniczną infrastrukturą towarzyszącą, gm. Rybno;
- farmy fotowoltaicznej „Rybno I” o mocy do 1 MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Tuczki, gm. Rybno;
- farmy fotowoltaicznej „Rybno II” o mocy do 1 MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Tuczki, gm. Rybno;
- elektrowni fotowoltaicznej „Prusy” do 2 MW składającej się z wolnostojących paneli fotowoltaicznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w tym przyłączem energetycznym i stacjami transformatorowymi w miejscowości Prusy, gmina Rybno;
- farmy fotowoltaicznej „Lidzbark I” o mocy do 1 MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Koty, gm. Lidzbark;
- farmy fotowoltaicznej „Lidzbark IV” o mocy do 1 MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Cibórz, gm. Lidzbark;
- farmy fotowoltaicznej „Lidzbark III” o mocy do 1 MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Cibórz, gm. Lidzbark;
- elektrowni fotowoltaicznej planowanej do realizacji w obszarze nieruchomości obręb Tuczki, gmina Rybno.

Uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji polegających na budowie ferm drobiu i budynków inwentarskich do chowu trzody chlewnej i bydła w 2019 r.

Gmina	Liczba rozpatrywanych wniosków	Liczba wniosków załatwionych pozytywnie	Liczba wniosków załatwionych negatywnie	Liczba wniosków w trakcie uzgodnień
Działdowo	1	0	0	1
Lidzbark	6	4	0	2
Iłowo-Osada	0	0	0	0
Rybno	9	9	0	0
Płońnica	1	1	0	0
Razem:	17	14	0	3

Warunki realizacji wynikające z decyzji środowiskowej:

W 2019 r. dokonano zgłoszenia oddania do użytkowania inwestycji, dla której w decyzji środowiskowej zostały nałożone określone warunki realizacji - budowa trzech budynków inwentarskich wraz z niezbędną infrastrukturą przeznaczonych do chowu kur niosek i kogutków o łącznej obsadzie 33000 stanowisk (132 DJP) na terenie fermy Drobiu w m. Sochy, gm. Iłowo-Osada.

Z informacji przekazanych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii wynika, że w 2019 r. zrealizowano i oddano do użytkowania nowe oraz ze zwiększoną obsadą zwierząt, następujące obiekty inwentarskie niepodlegające obowiązkowi zgłoszenia do użytkowania:

Do chowu drobiu:

- Budynek inwentarski (48 DJP) w m. Iłowo-Osada, gm. Iłowo-Osada;
- Trzy budynki inwentarskie (44 DJP) w m. Dłutowo, gm. Lidzbark.

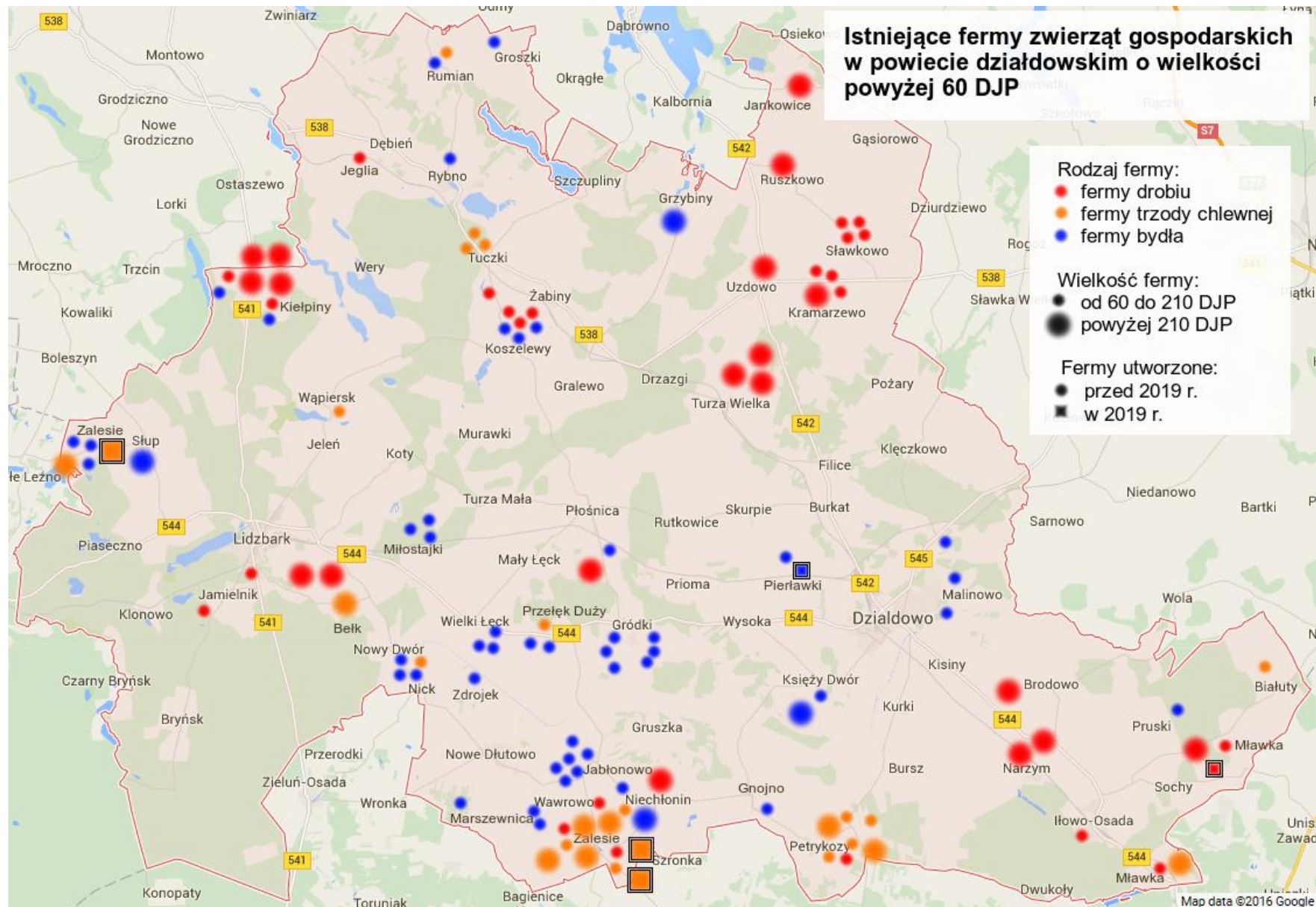
Do chowu trzody chlewnej:

- Budynek inwentarski (266 DJP) w m. Zalesie, gm. Lidzbark;
- Budynek inwentarski (266 DJP) w m. Zalesie, gm. Płońnica;
- Budynek inwentarski (266 DJP) w m. Zalesie, gm. Płońnica.

Do chowu bydła:

- Budynek obory (60 DJP) w m. Pierławki, gm. Działdowo.

Tabela nr 1

Liczba dzieci i młodzieży objęta obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi w latach 2018-2019

Miasto/Gmina	2018 r.	2019 r.
Miasto Działdowo	6,120	6,066
Gmina Działdowo	688	644
Miasto i Gmina Lidzbark	3,054	2,981
Gmina Iłowo-Osada	1.239	1.222
Gmina Płońska	577	531
Gmina Rybno	1.406	1.381
OGÓLEM:	13.084	12.825

Tabela nr 2

Procentowe wykonanie szczepień ochronnych na terenach poszczególnych gmin powiatu działdowskiego w latach 2018 – 2019

Miasto/ Gmina	DTP + IPV + HIB				MMR		DTaP + IPV		MMR			Td			
	1 rok życia		2 rok życia		2 rok życia		6 rok życia		6 rok życia	10 rok życia		14 rok życia		19 rok życia	
Lata	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Miasto Działdowo	71	57	63	72	97	99	96	87	91	96	92	99	92	98	96
Gmina Działdowo	58	62	77	82	100	100	100	92	67	100	95	100	98	100	98
Miasto i Gmina Lidzbark	55	63	90	68	99	99	98	92	98	99	96	99	95	100	98
Gmina Iłowo	57	62	71	64	100	100	100	94	97	100	100	100	96	100	99
Gmina Płońska	53	59	94	82	100	100	100	94	100	100	100	100	96	100	100
Gmina Rybno	57	43	58	86	100	100	98	97	98	97	100	100	98	100	100
OGÓLEM	58	57	68	75	98	99	96	92	92	96	93	99	95	99	98

DTP –szczepionka przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi; IPV –szczepionka przeciw poliomyelitis; HIB -szczepionka przeciw Haemophilus influenzae typu b; MMR –szczepionka przeciw odrze, śwince i różyczce; DTap –szczepionka przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi; Td -szczepionka przeciw tężcowi i błonicy.

Tabela nr 2a

Procentowe wykonanie szczepień ochronnych w poszczególnych punktach szczepień powiatu działdowskiego w latach 2018 – 2019

Punkt Szczepień	DTP + IPV + HIB				MMR		DTaP + IPV		MMR			Td			
	1 rok życia		2 rok życia		2 rok życia		6 rok życia		6 rok życia	10 rok życia		14 rok życia		19 rok życia	
Lata	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
NZOZ ZPL Działdowo ul. Norwida 29	53	54	59	74	98	100	93	95	95	93	92	99	87	92	96
NZPiSOZ Działdowo ul. Lidzbarska 30	-	-	-	-	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Poradnia Rodzinna Działdowo ul. Świerkowa 6	90	84	67	73	97	95	94	79	80	92	83	100	92	100	98
NZOZ PLR Działdowo ul. Norwida 29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	100	100	100	100	100
NZOZ „Elmedica” Uzdowo	75	71	85	85	100	100	100	100	98	100	100	100	100	100	100
AD-MED Ruszkowo	41*	69	70	87	100	100	100	100	66	100	96	100	100	100	100

*brak wymaganego minimum >55%, większość dzieci urodzona w II półroczu

Punkt Szczepień	DTP + IPV + Hib				MMR		DTaP + IPV		MMR			Td			
	1 rok życia		2 rok życia		2 rok życia		6 rok życia		6 rok życia	10 rok życia		14 rok życia		19 rok życia	
Lata	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
NZPiSOZ Dłutowo ul. Wolności 2B	50*	75	100	60	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
NZOZ „Medicus” Lidzbark ul. Brzozowa 10	61	56	80	91	98,5	95	97	84	96	98	91	99	97	100	97
NZOZ „Olmed” Narzym ul. Sportowa 1	71	75	78	71	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
NZPiSOZ Iłowo ul. Leśna 3D	42*	57	64	62	100	100	100	100	93	100	100	100	100	100	100
NZOZ „Eskulap” Niechłonin 93	-	-	-	100	-	100	-	100	100	100	100	100	100	100	100
NZOZ „Sanomed” Płońnica ul. Lipowa 6	53	61	94	64	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
SPGZOZ Rybno ul. Zajeziorna 58	57	43*	58	86	100	100	98,5	97	98	97,5	100	100	98	100	100

*brak wymaganego minimum >55%, większość dzieci urodzona w II półroczu

Tabela nr 3

Szczepienia BCG (przeciw gruźlicy) w 2019 roku

Miasto i Gmina	Szczepienia noworodków					Szczepienia dzieci starszych (powyżej 12 m. ż. do ukończenia 15 r. ż.)
	Liczba noworodków urodzonych w 2019 r.	Liczba noworodków zaszczepionych po urodzeniu	Liczba noworodków zaszczepionych z opóźnieniem			
			Liczba noworodków zaszczepionych po 24 godz. od urodzenia do 14. dnia życia	Liczba noworodków zaszczepionych po 14. dniu życia do 11. miesiąca życia	Liczba noworodków zaszczepionych w 12. miesiącu życia	
Miasto Działdowo	251	250	-	1	-	9
Gmina Działdowo	29	24	5	-	-	-
Miasto i Gmina Lidzbark	112	83	25	4	-	4
Gmina Howo	56	55	-	1	-	1
Gmina Płońska	13	13	-	-	-	-
Gmina Rybno	56	52	4	-	-	-
Ogółem	517	477	34	6	-	14

Tabela nr 3a

Procentowe wykonanie szczepień BCG na terenie poszczególnych gmin powiatu działdowskiego w 2019 roku

Miasto i gmina	Szczepienia noworodków		
	liczba noworodków urodzonych w 2019 r.	liczba noworodków zaszczepionych w 2019 r.	%
Miasto Działdowo	251	251	100
Gmina Działdowo	29	29	100
Miasto i Gmina Lidzbark	112	112	100
Gmina Iłowo	56	56	100
Gmina Płońska	13	13	100
Gmina Rybno	56	56	100
Ogółem	517	517	100

Tabela nr 4

Szczepienia osób dorosłych i szczepienia poza „Kalendarzem szczepień” w latach 2018-2019

L.p.	Jednostka chorobowa	2018	2019
1	Wścieklizna	-	-
2	Grypa	1129	1179
3	Tężec	576	393
4	Menigitidis C	90	101
5	WZW „B”- profilaktyka	27	18
6	WZW „B”- przed zabiegami	425	247
7	WZW „B”- Służba Zdrowia	25	5
8	Odra, Świnka, Różyczka	28	22
9	Krztusiec	-	3
10	WZW „A”	26	13
11	Dur brzuszny, poliomyelitis, błonica	-	-
12	Kleszczowe zapalenie mózgu	104	90
13	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	302	128
14	Ospa wietrzna	90	106
15.	Biegunka rotawirusowa	186	230
16.	Zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego	30	16

Tabela nr 5

Analiza sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w latach 2017-2018 w poszczególnych gminach powiatu działdowskiego

Lp.	Jednostka chorobowa	Miasto Działdowo		Gmina Działdowo		Miasto i Gmina Lidzbark		Gmina Rybno		Gmina Iłowo		Gmina Płońnica		Ogółem	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
1	Salmonelozy - zatrucia pokarmowe	7	3	2	7	5	5	1	-	1	3	-	1	16	19
2	Salmonelozą pozajelitową	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Inne bakteryjne zakażenia jelit Clostridium difficile	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	3
4	Inne bakteryjne zakażenia jelit Kampylobakterioza	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
5	Zatrucie bakteryjne jadem kielbasianym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Wirusowe zakażenia jelit - ogółem	18	8	9	9	9	2	6	9	13	1	-	1	55	30
7	Wirusowe zakażenia jelit – dzieci do lat 2	15	3	6	5	3	2	1	5	6	1	-	-	31	16
8	Ostre biegunki u dzieci - ogółem	12	8	3	5	3	9	9	11	5	2	1	-	33	35
9	Ostre biegunki u dzieci – dzieci do lat 2	11	8	3	5	3	9	8	11	4	2	1	-	30	35
10	Płonica (szkarlatyna)	4	4	6	2	2	-	-	1	2	8	-	-	14	15
11	Róża	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Borelioza	5	14	3	7	12	6	3	8	1	2	-	2	24	39
13	Styczność z wścieklizną - potrzeba szczepień	3	3	2	2	1	3	2	-	1	2	1	-	10/11*	10
14	Ospa wietrzna	177	65	72	37	25	15	8	22	22	85	42	6	346	230

Lp.	Jednostka chorobowa	Miasto Działdowo		Gmina Działdowo		Miasto i Gmina Lidzbark		Gmina Rybno		Gmina Howo		Gmina Płońska		Ogółem	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
15	Różyczka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	WZW C	6	3	-	1	2	-	-	1	1	-	-	-	9	5
17	WZW B przewlekłe	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
18	Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
19	Krztusiec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
21	Kleszczowe zapalenie mózgu KZM	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Choroba pneumokokowa - posocznica	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
23	Choroba meningokokowa (inwazyjna)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
24	Kiła	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
25	Rzeżączka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Gruźlica	4	3	2	1	1	-	1	1	1	1	1	1	10	7
27	Zachorowania grypopodobne	4577	6933	2240	1837	7161	5192	388	339	977	603	596	661	15939	15565
28	Grypa potwierdzona laboratoryjne	2	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	6	-

Załącznik nr 1

Analiza sytuacji epidemiologicznej lata 2018/2019

Jednostka chorobowa	I kwartał				II kwartał				III kwartał				IV kwartał				2018		2019	
	2018		2019		2018		2019		2018		2019		2018		2019		liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność
	liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność						
Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	1	1,5	1	1,5	3	4,5	4	6	8	12	12	18	4	6	2	3	16	24	19	28,5
Inne bakteryjne zakażenia jelit – <i>Clostridium difficile</i>	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	3	4,5
Inne bakteryjne zakażenia jelit – <i>Kampylobakterioza</i>	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5
Inne bakteryjne zakażenia jelit – E. coli	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-
Zatrucie jedym kielbasianym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wirusowe zakażenia jelit - ogółem	6	9	9	13,5	39	59	15	22,5	7	10,5	4	6	3	4,5	2	3	55	83	30	45
Wirusowe zakażenia jelit – dzieci do lat 2	2	3	5	7,5	24	36	7	10,5	4	6	3	4,5	1	1,5	1	1,5	31	47	16	24
Ostra biegunka BNO - ogółem	10	15	13	19,5	9	13,5	11	16,5	5	7,5	7	10,5	9	13,5	4	6	33	50	35	52,5

Ostra biegunka BNO – dzieci do lat 2	10	15	13	19,5	8	12	11	16,5	4	6	7	10,5	8	12	4	6	30	45	35	52,5
Płonica	7	10,5	5	7,5	3	4,5	-	-	1	1,5	-	-	3	4,5	10	15	14	21	15	22,5
Choroba meningokokowa inwazyjna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-
Kiła	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-
Rzeżączka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Róża	-	-			1	1,5			1	1,5			1	1,5			3	4,5		
Borelioza	6	9	6	9	2	3	7	10,5	11	16,5	19	28,5	5	7,5	7	10,5	24	36	39	58,5
Ostre porażenie wiotkie (OPW)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Styczność i potrzeba szczepień	1	1,5	-	-	5	7,5	4	6	4	6	3	4,5	1	1,5	3	4,5	11	16,5	10	15
Zapal. op. m. - wirusowe	1	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	1	1,5	1	1,5
Różyczka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ospa wietrzna	147	223	96	144	166	251	65	97,5	14	21	28	42	19	29	41	61,5	346	525	230	345
AIDS	1	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-

zapadalność – liczba zachorowań na 100 tys. ludności

Jednostka chorobowa	I kwartał				II kwartał				III kwartał				IV kwartał				2018		2019	
	2018		2019		2018		2019		2018		2019		2018		2019		Zach.	zapid	Zach	zapid
WZW B przewlekłe	-	-	-	-	-	-	1	1,5	1	1,5	-	-	-	-	-	-	1	1,5	1	1,5
WZW C	2	3	-	-	4	6	4	6	-	-	-	-	3	4,5	1	1,5	9	13,5	5	7,5
WZW B +C	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-
HIV	1	1,5	2	3	1	1,5	2	3	-	-	-	-	1	1,5	-	-	3	4,5	4	6
Świnka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-
Choroba pneumokokowa inwazyjna	1	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-
Bakteryjne zap. o. mózg. lub mózgu	-	-	-	-	-	-	1	1,5	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-	2	3	1	1,5
Wirusowe zap. mózgu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	1	1,5	-	-	3	4,5
Krztusiec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grypa potwierdzona	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	9	-	-
Zachorowania grypopodobne	10428	15813	6562	9843	2005	3040	1640	2460	1197	1815	1435	2152	2309	3501	5928	8892	15939	24171	15565	23347
Gruźlica	3	4,5	1	1,5	1	1,5	3	4,5	2	3	-	-	4	6	3	4,5	10	15	7	10,5